

გალთ & თაგარტი
მეცნიერების მემკვიდრეობა

საქართველოს აკონომიკის და სექტორების მინისტრის

სექტემბერი 2024

გალტი & თამარიდი
ვეფხისტყაოსნის მემორიალური მუზეუმი

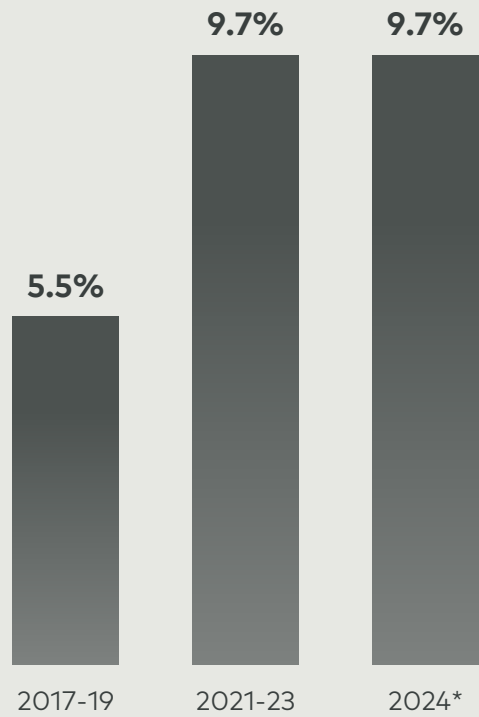
საქართველოს ეკონომიკის მიმოხილვა

შინაარსი

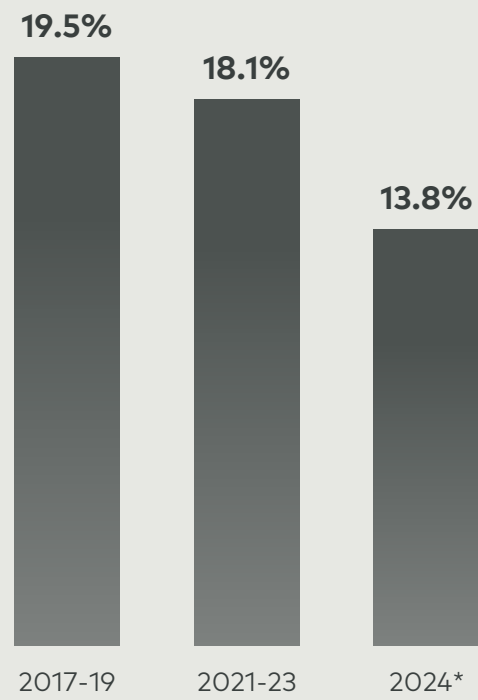
- ეკონომიკური ზრდა და ზრდის წყაროები
- დასაქმება, ხელფასები და კროდუქტიულობა
- დანაზოგები და ინვესტიციები
- სავალუტო შემოდინებები
- ლარი და ინფლაცია
- სავალუტო ბუფერები
- 2024-25 წლის მოლოდინები
- საჭირო რეფორმები

საქართველოში მაკრო გარემო მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა

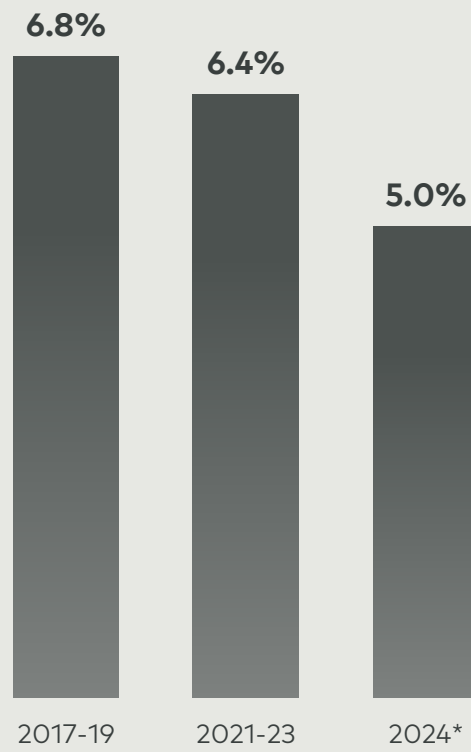
მაღალი ეკონომიკური ზრდა

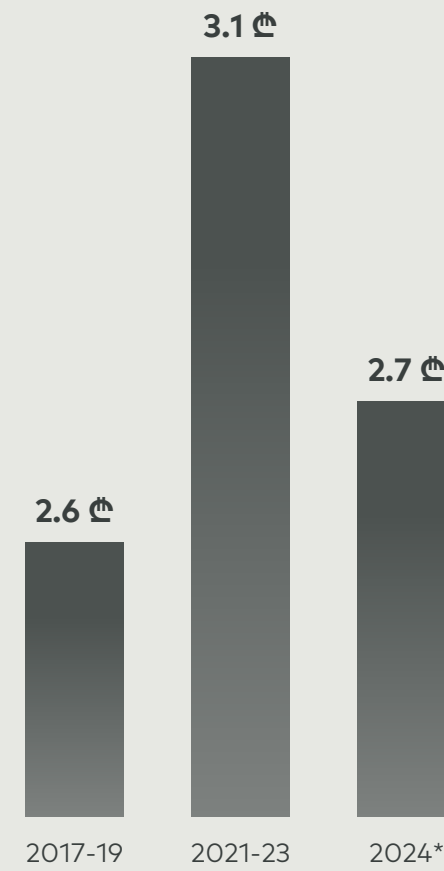
შემცირებული უმუშევრობა

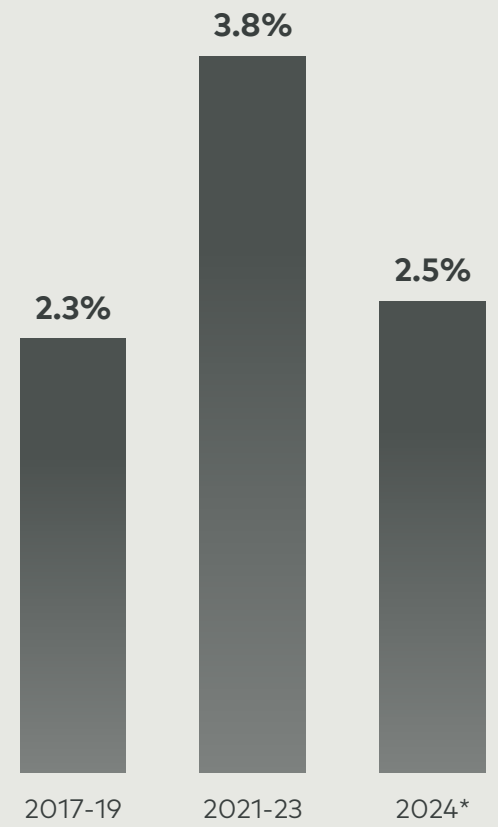
გაუმჯობესებული მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი

სტაბილური ლ/\$ გაცვლითი კურსი

დაბალი ფისკალური დეფიციტი

წყარო: სებ, საქსტატი, ფინანსთა სამინისტრო

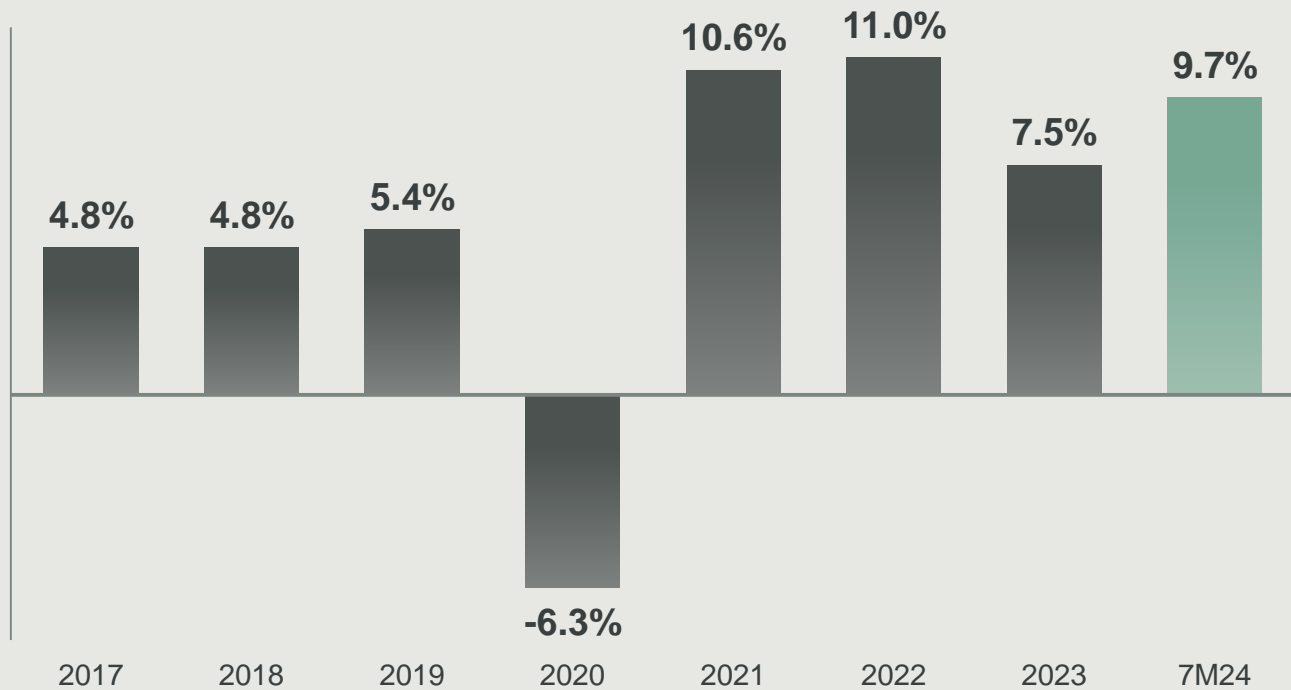
* 2024 წლის უახლესი ფაქტური მონაცემები; ფისკალური დეფიციტის 2024 წლის პროგნოზი

ეკონომიკური ზრდა

საქართველოს ეკონომიკა მოსალოდნელზე სწრაფად იზრდება, ზრდის წარმართველი მომსახურების დარგებია

ეკონომიკური ზრდა საქართველოში

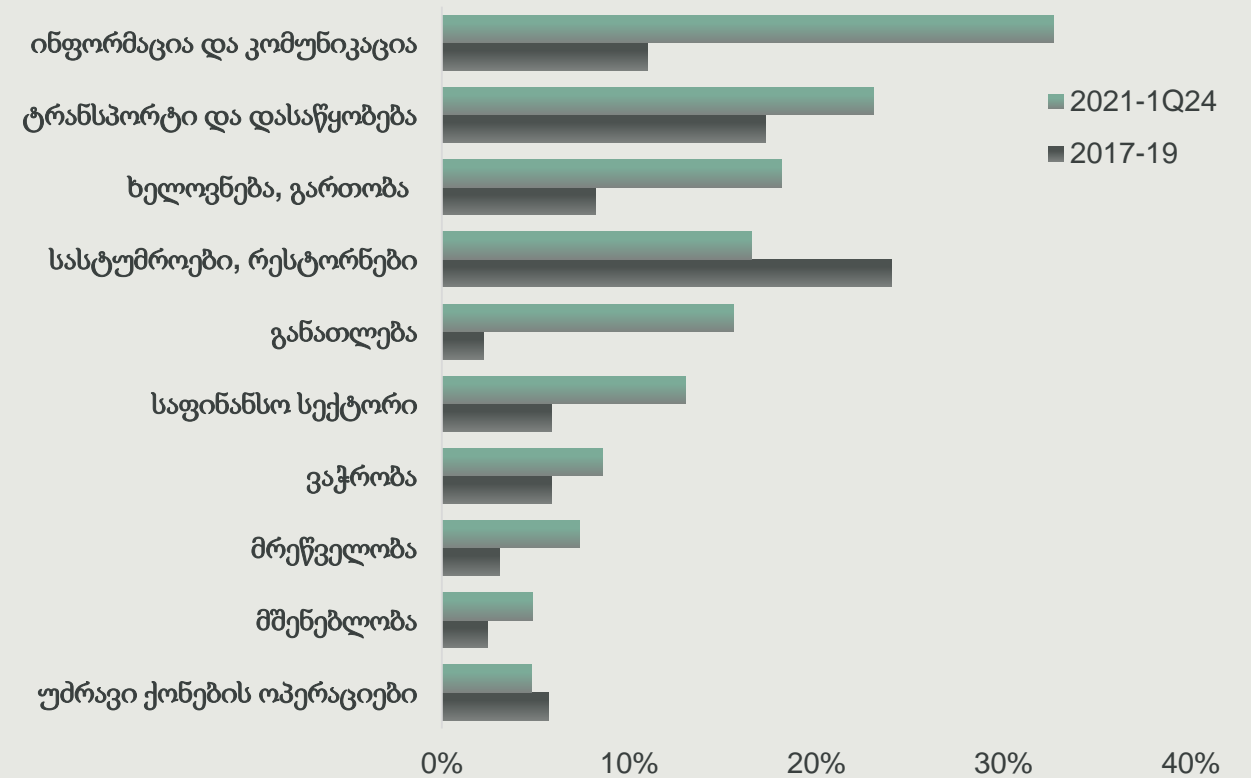
2024 წელს მაღალი ეკონომიკური ზრდის შენარჩუნებას განაპირობებს მდგრადი სავალუტო შემოღინებები და დაბალი ინფლაციური გარემო

წყარო: საქსტატი

სწრაფად მზარდი სექტორები, საშუალო რეალური ზრდა

დივერსიფიცირებულია ზრდის წყაროები სექტორების მიხედვით; ბოლო წლებში ზრდის წარმართველი ახალი დარგებია

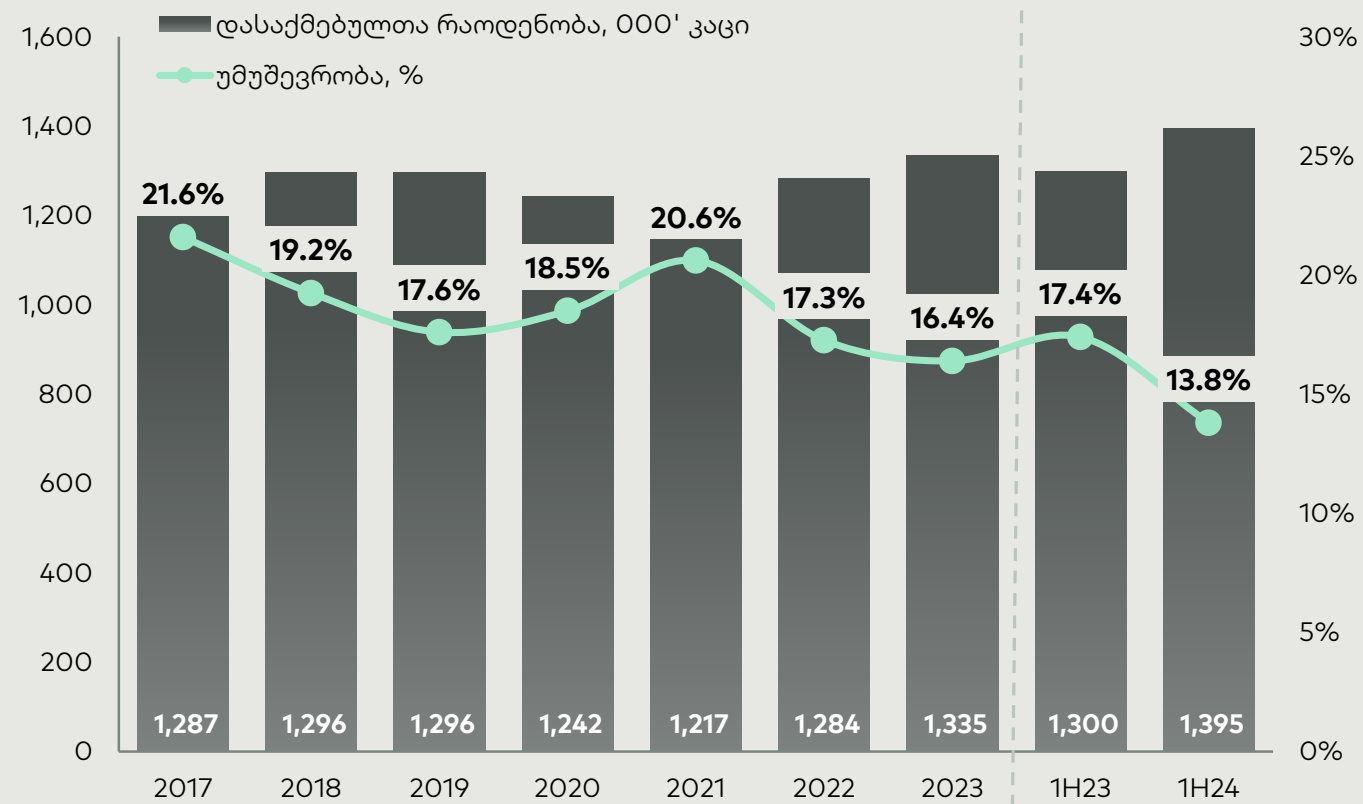
წყარო: საქსტატი

დასაქმება და ხელფასები

მაღალი ეკონომიკური ზრდის ფონზე, უმუშევრობა შემცირდა ისტორიულ მინიმუმად და ხელფასები გაიზარდა

დასაქმება და უმუშევრობის დონე

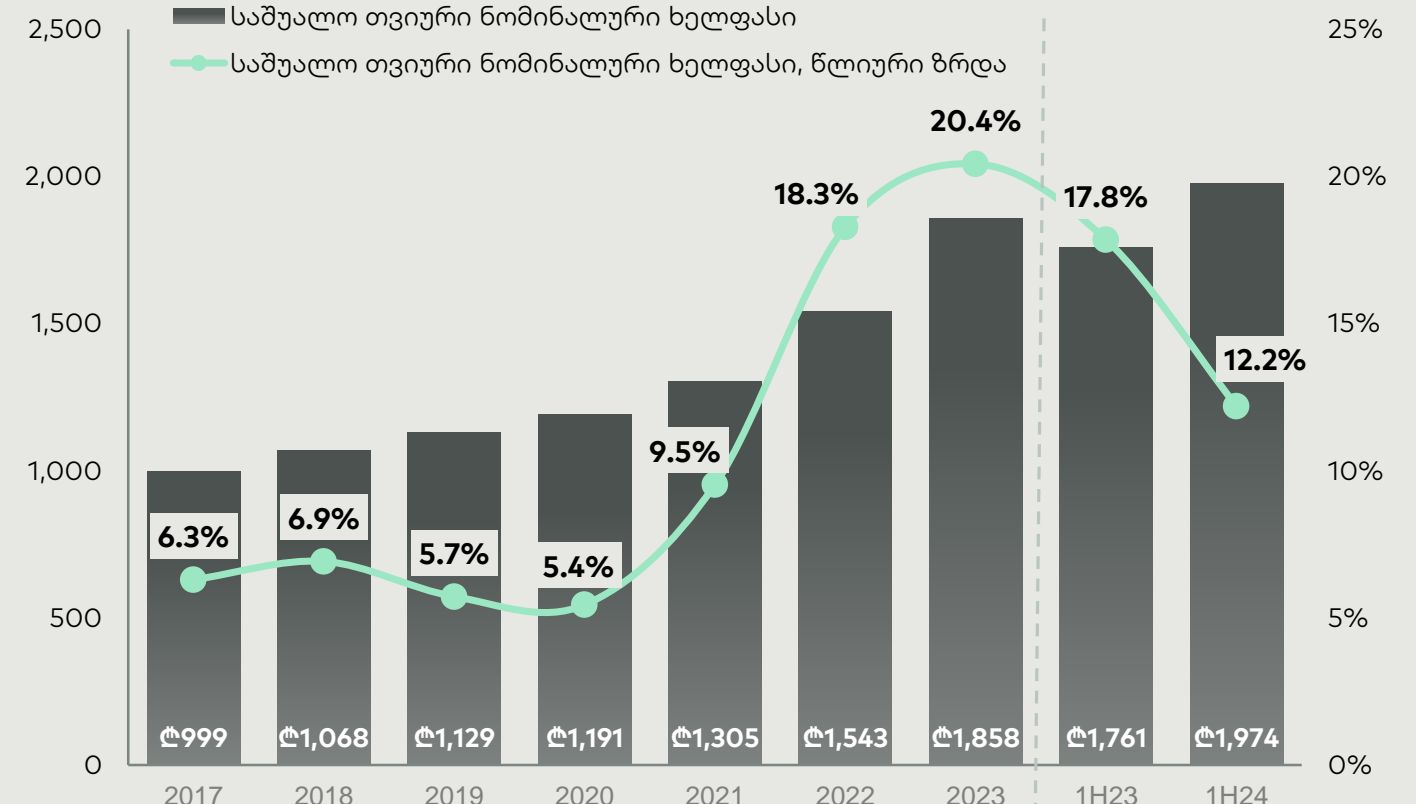
2022 წლიდან უმუშევრობის შემცირება მაღალი ეკონომიკური ზრდით არის განპირობებული

წყარო: საქსტატი

საშუალო თვიური ხელფასი

ხელფასების ზრდა მოხმარების ზრდას უწყობს ხელს, თუმცა მას თან ახლავს ინფლაციური რისკები

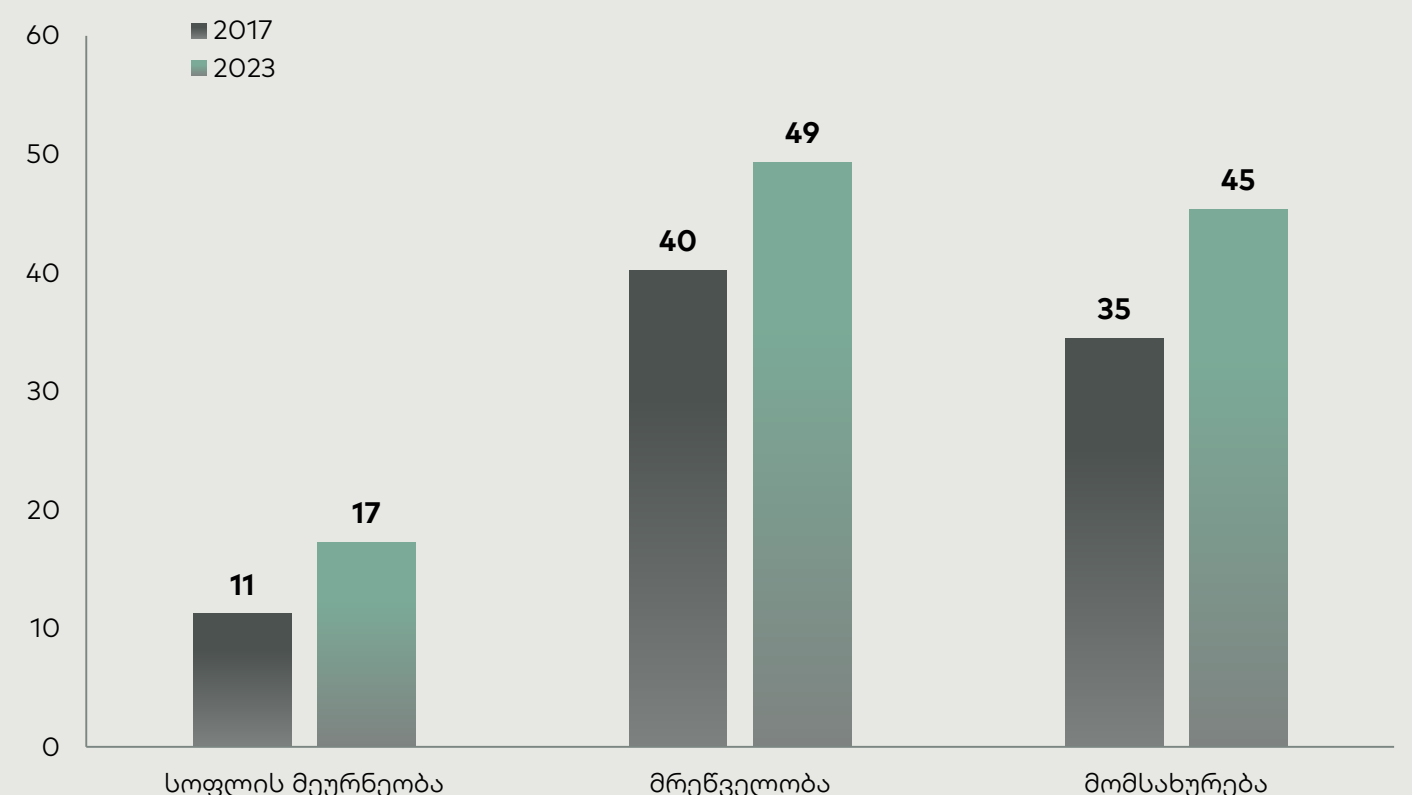
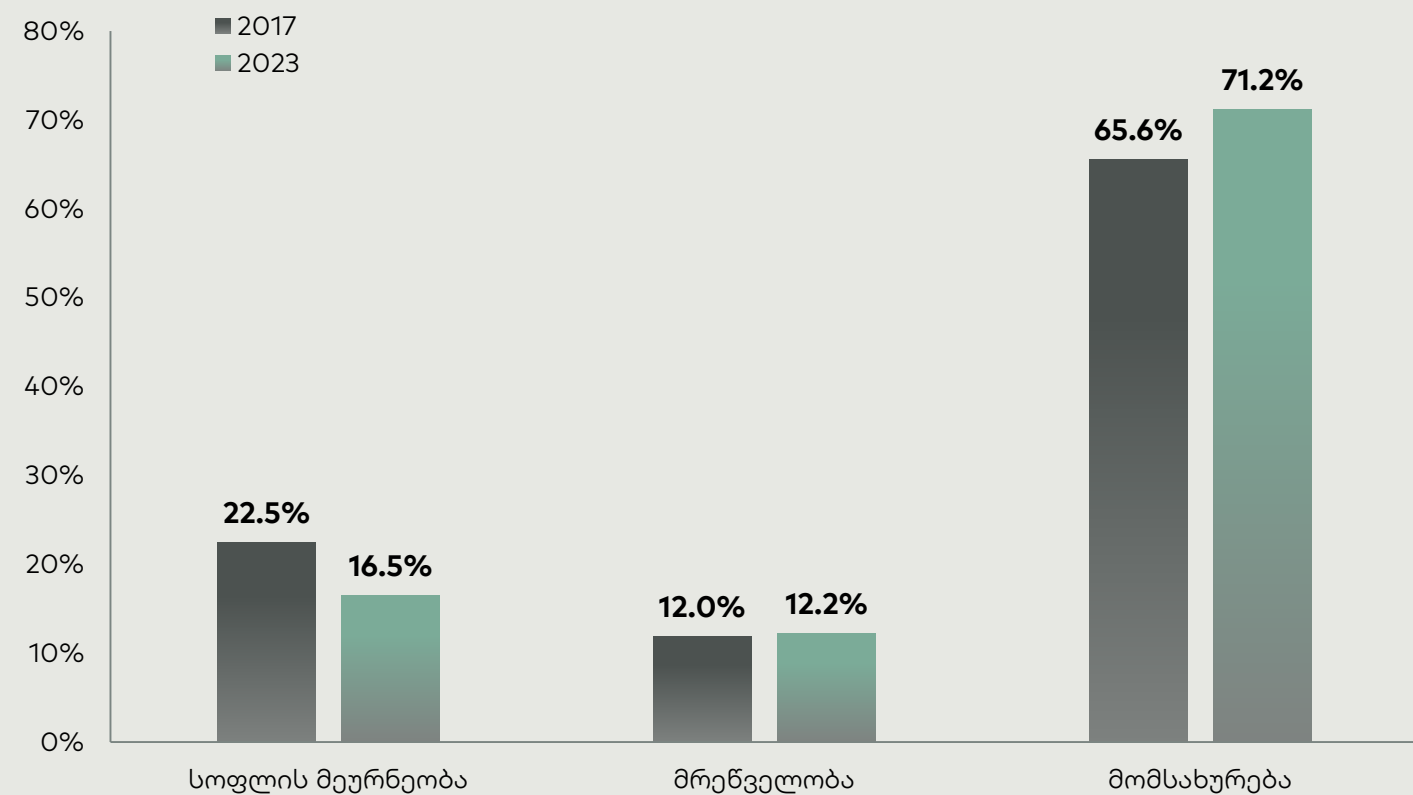
წყარო: საქსტატი

პროდუქტიულობა

მომსახურების დარგებში პროდუქტიულობის შემდგომი ზრდა ეკონომიკის სწრაფი განვითარებისთვის მნიშვნელოვანია

დასაქმების სტრუქტურა სექტორების მიხედვით
მომსახურების დარგები ყველაზე მსხვილი დამსაქმებელია....

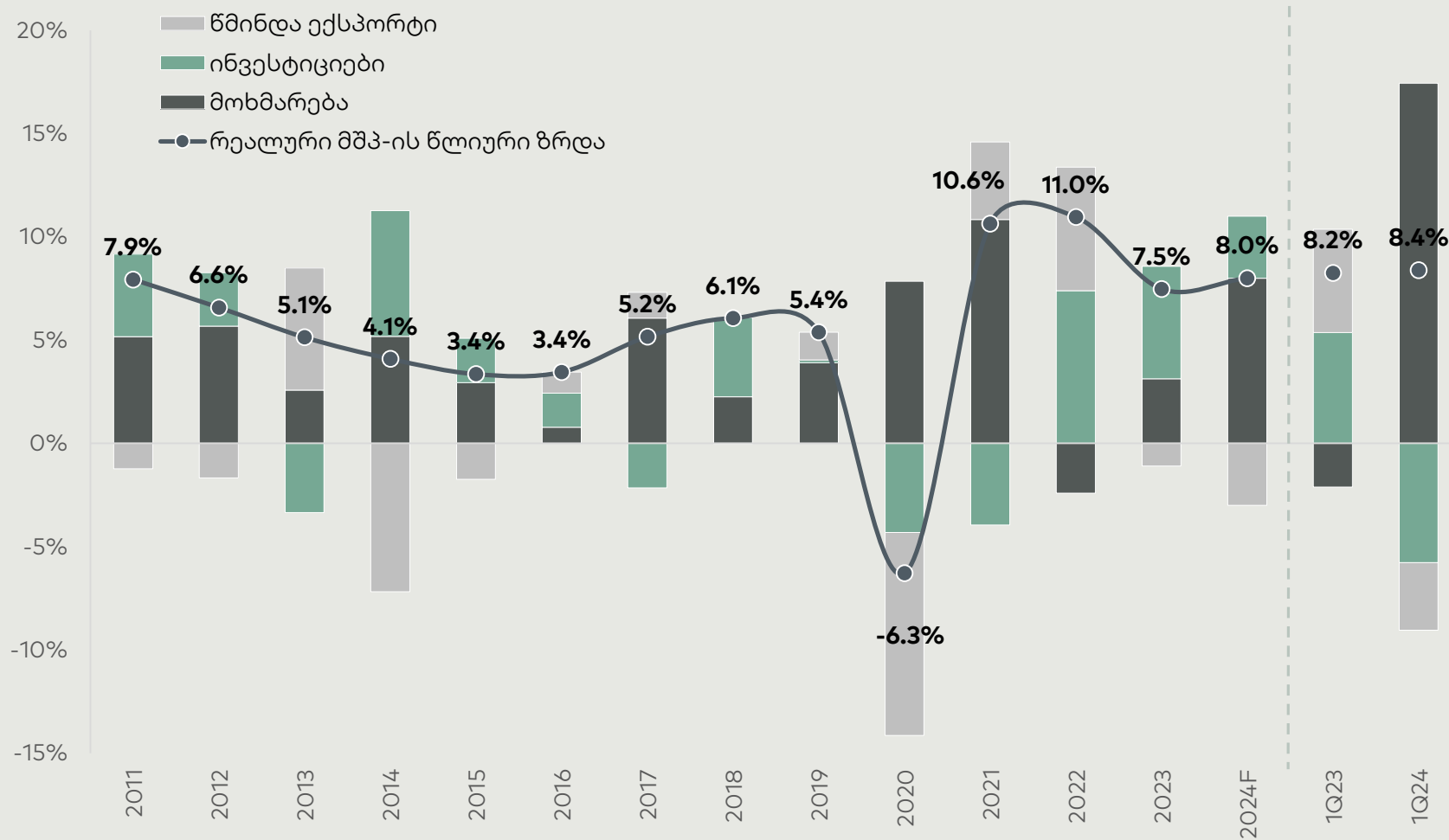
1 დასაქმებულის მიერ შექმნილი რეალური მშპ, ათასი ლარი
...სადაც პროდუქტიულობა გაიზარდა, თუმცა არასაკმარისად

მშპ დანახარჯების მიხედვით

2022 წლიდან ეკონომიკური ზრდის ძირითადი წარმართველი ინვესტიციებია

რეალური ეკონომიკური ზრდა და მოხმარების, ინვესტიციების და წმინდა ექსპორტის კონტრიბუცია ზრდაში, პროცენტული პუნქტი

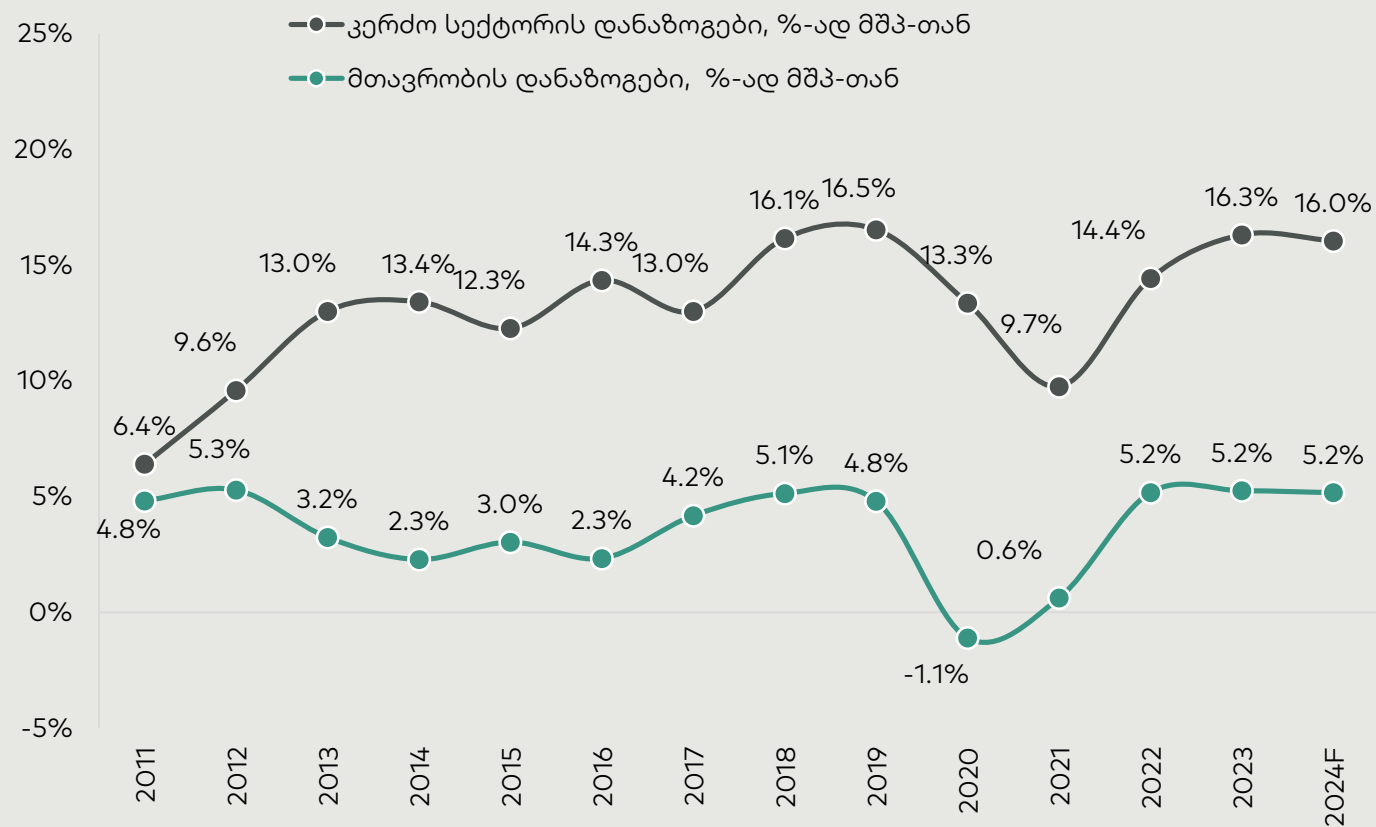
- კანდემიამდე ეკონომიკური ზრდის ძირითადი წარმართველი მოხმარება იყო.
- თუმცა, 2022-23 წლებში ინვესტიციები გაიზარდა და ზრდის კონტრიბუტორი იყო.
- საშუალოვადიან პერიოდში მსხვილი ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება მნიშვნელოვანი იქნება მაღალი ეკონომიკური ზრდის შენარჩუნებისთვის.

დანაზოგები და ინვესტიციები

2022 წლიდან მთავრობის/კერძო სექტორის დანაზოგები და ინვესტიციები გაიზარდა; ინვესტიციების შემდგომი ზრდა საჭიროა ეკონომიკის კოტენსიალის ასათვისებლად

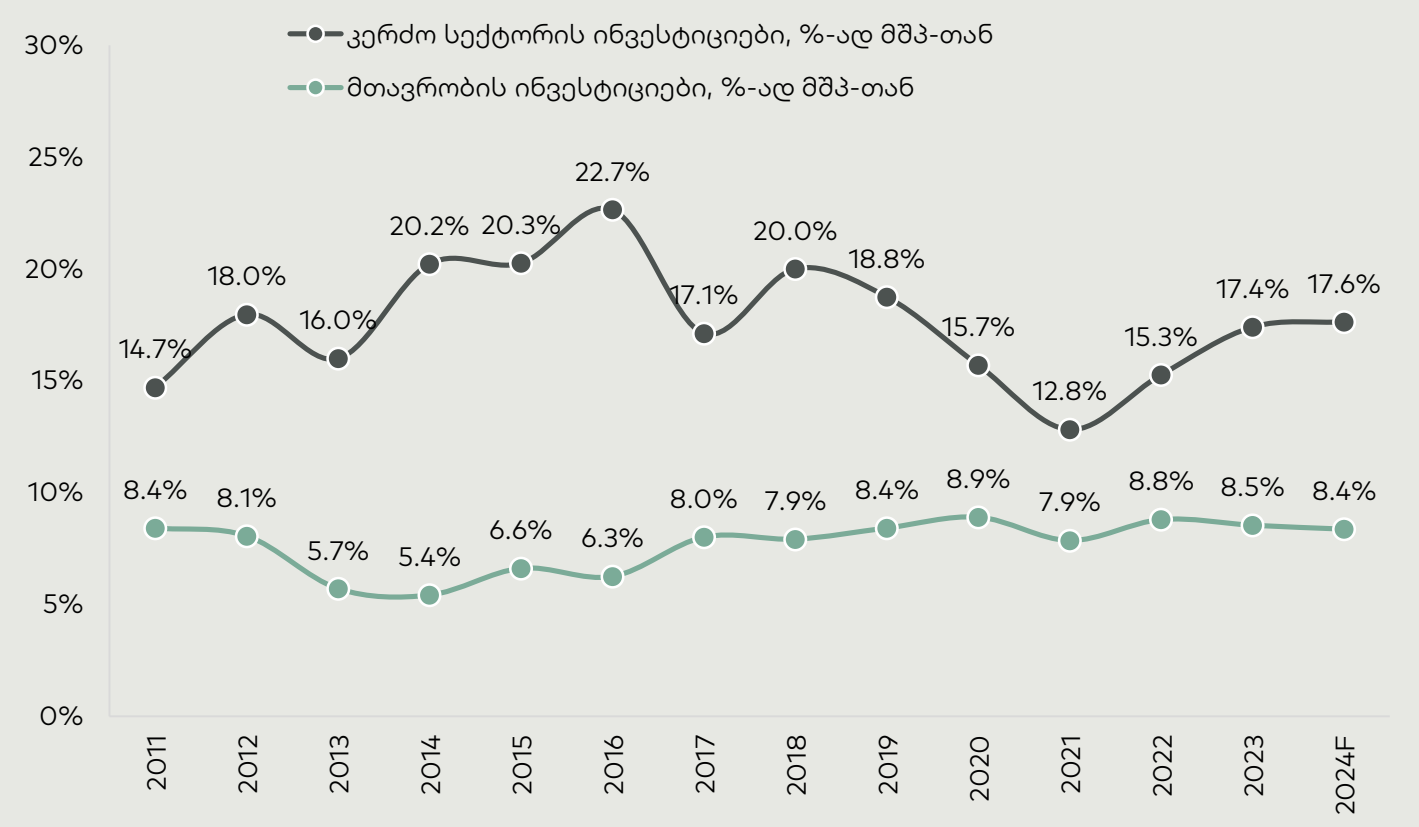
მთავრობის და კერძო სექტორის დანაზოგები

კერძო დანაზოგების ზრდა დიდწილად მალალმა ეკონომიკურმა ზრდამ განაპირობა

მთავრობის და კერძო სექტორის ინვესტიციები

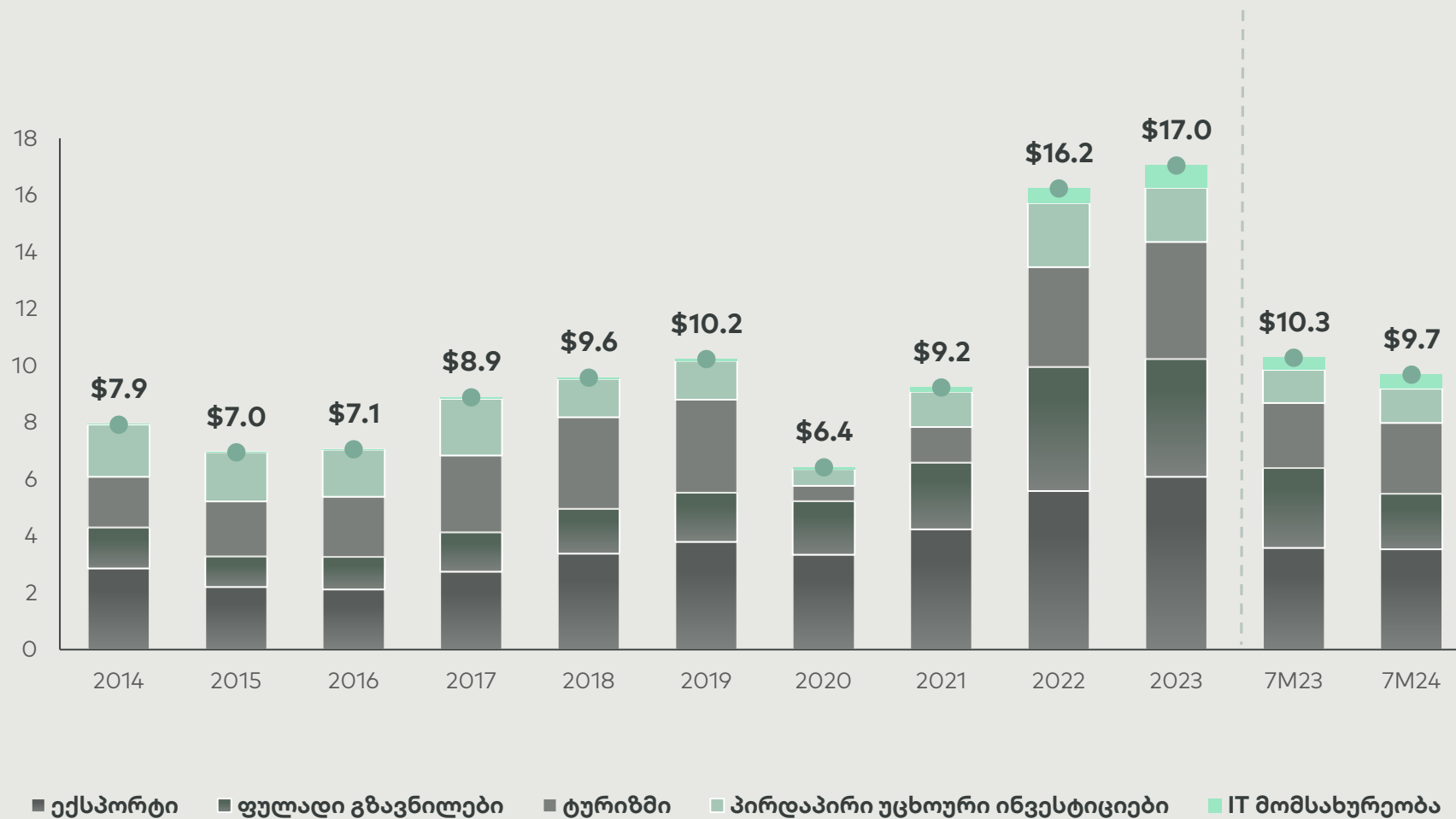
კერძო სექტორის ინვესტიციების ზრდა დაჩქარდა 2022-23 წლებში. მთავრობის ინვესტიციები 8-9%-ის ფარგლებშია მშპ-ის მიმართ

სავალუტო შემოდინებები

სავალუტო შემოდინებები მაღალ დონეზე ნარჩუნდება, რაც ხელს უწყობს ეკონომიკური კოზიტიური ტენდენციებს

სავალუტო შემოდინებები - ექსპორტი, ტურიზმი, ფულადი გზავნილები, IT და ინვესტიციები (FDI), მლრდ \$

- სავალუტო შემოდინებები ქვეყნების და კატეგორიების მიხედვით დივერსიფიცირებულია.
- 2021 წლიდან IT მომსახურების ექსპორტი სავალუტო შემოდინებების ახალი მზარდი წყარო გახდა.
- 2022 წლიდან რეკორდული სავალუტო შემოდინებები ფიქსირდება, რაც პანდემიამდელ დონეს 1.5-ჯერ აღემატება.

ლარი და ინფლაცია

მყარი ლარი ინფლაციის დაბალ დონეზე შენარჩუნებას უწყობს ხელს

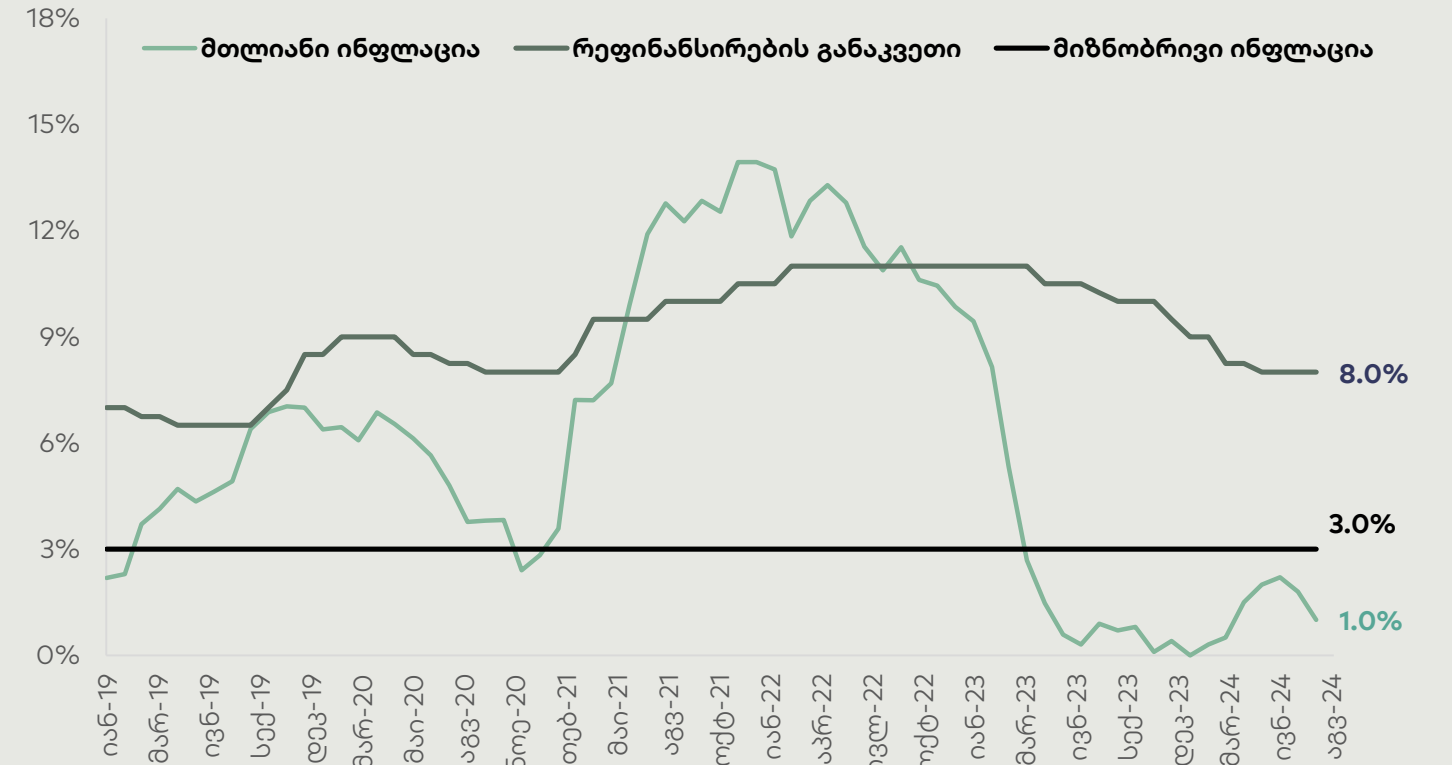
ლარის გაცვლითი კურსი დოლართან და ევროსთან

2024 წელს ლარი დოლარის მიმართ 2.7-ის, ხოლო ევროს მიმართ 2.95-ის ფარგლებშია მოსალოდნელი, ჩვენი პროგნოზით

ინფლაცია საქართველოში

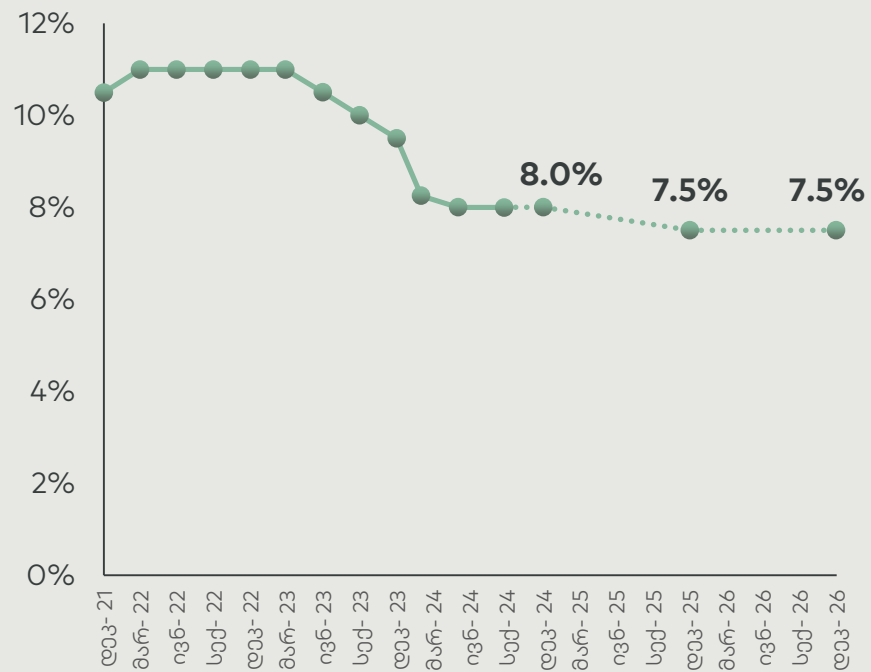
2023 წლის აპრილიდან ინფლაცია მიზნობრივ დონეზე დაბალია. ჩვენი პროგნოზით 2024 წელს საშუალო წლიური ინფლაცია 2.0%-ის ფარგლებშია მოსალოდნელი

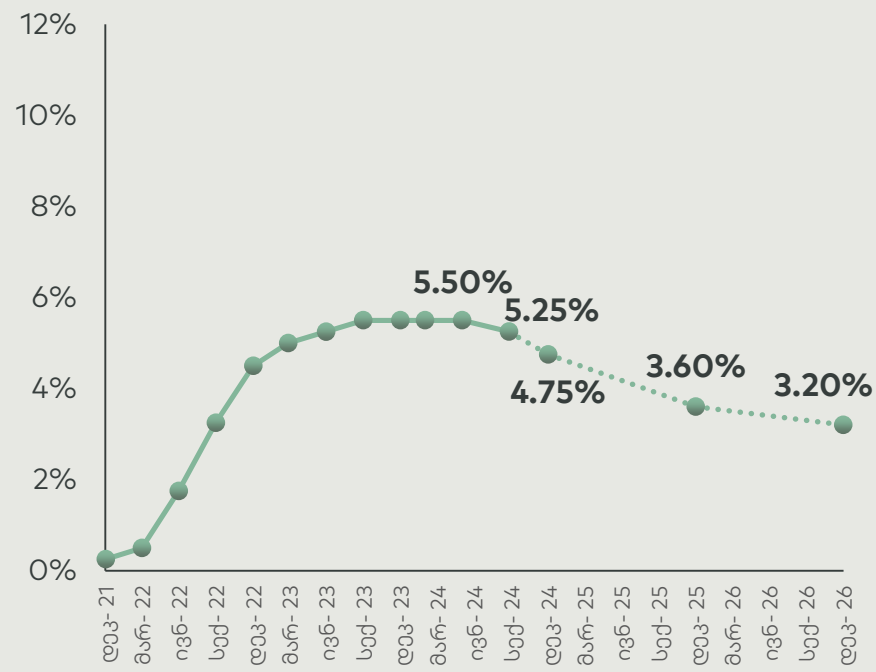
საპროცენტო განაკვეთები

საპროცენტო განაკვეთების მოსალოდნელი შემცირება ბიზნეს აქტივობის ხელშეწყობის მიზნით

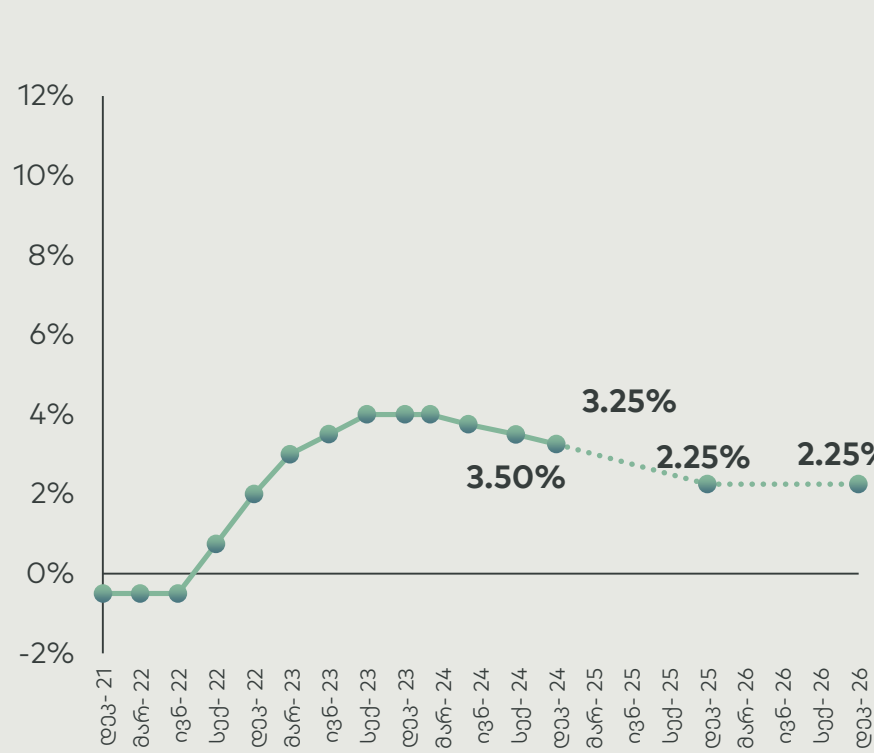
საქართველოს ეროვნული ბანკის რეფინანსირების განაკვეთი

FED-ის განაკვეთი, \$

ECB-ის განაკვეთი, €

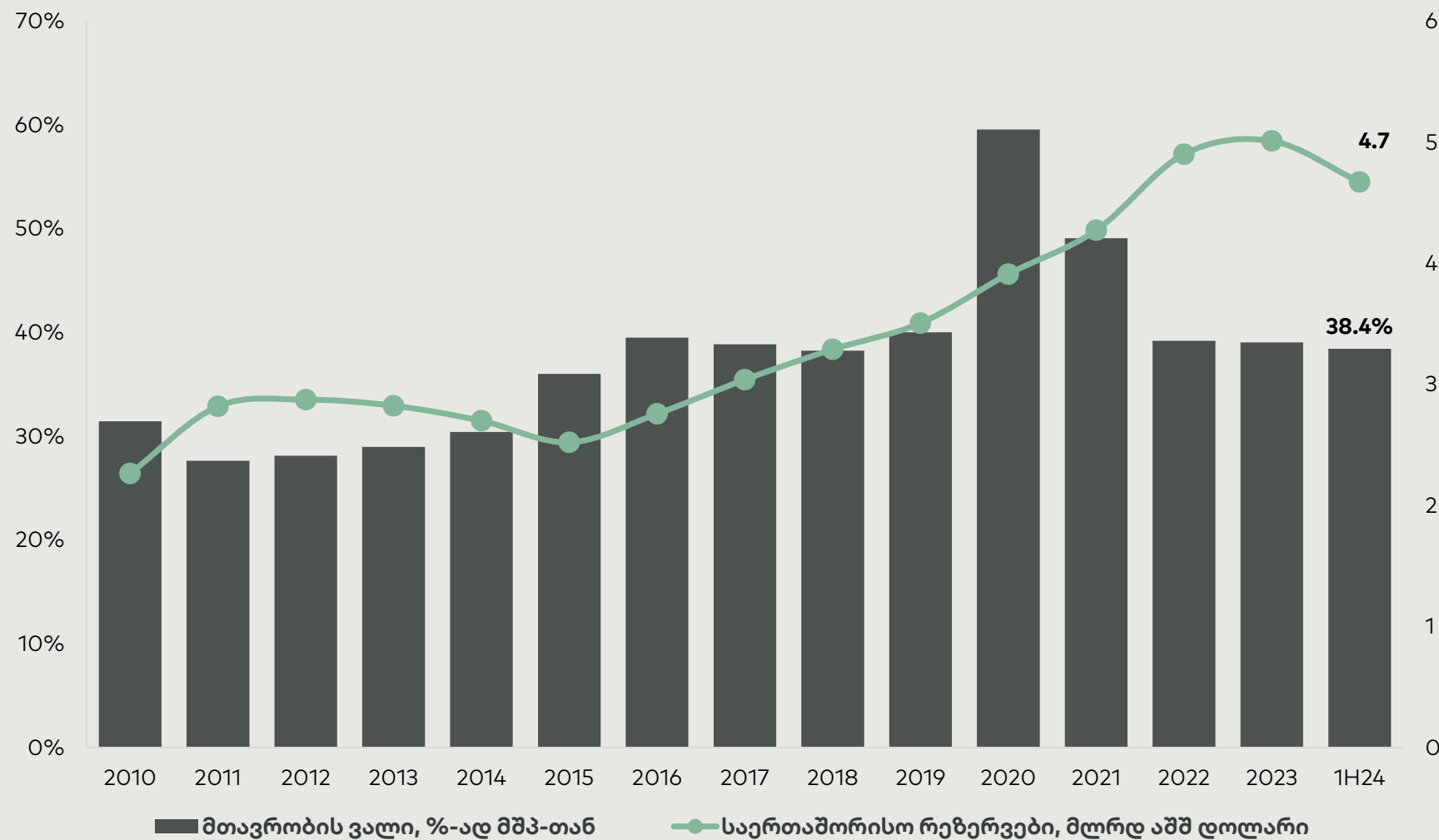

წყარო: სებ, FED, ECB, Bloomberg, გალტ & თაგარტი

ეკონომიკის ბუფერები

ფისკალური და საგარეო ბუფერები გაუმჯობესდა, რაც კოტიდენურ შოკებთან გასამკლავებლად ადეკვატურია

მთავრობის ვალი და ეროვნული ბანკის საერთაშორისო რეზერვები

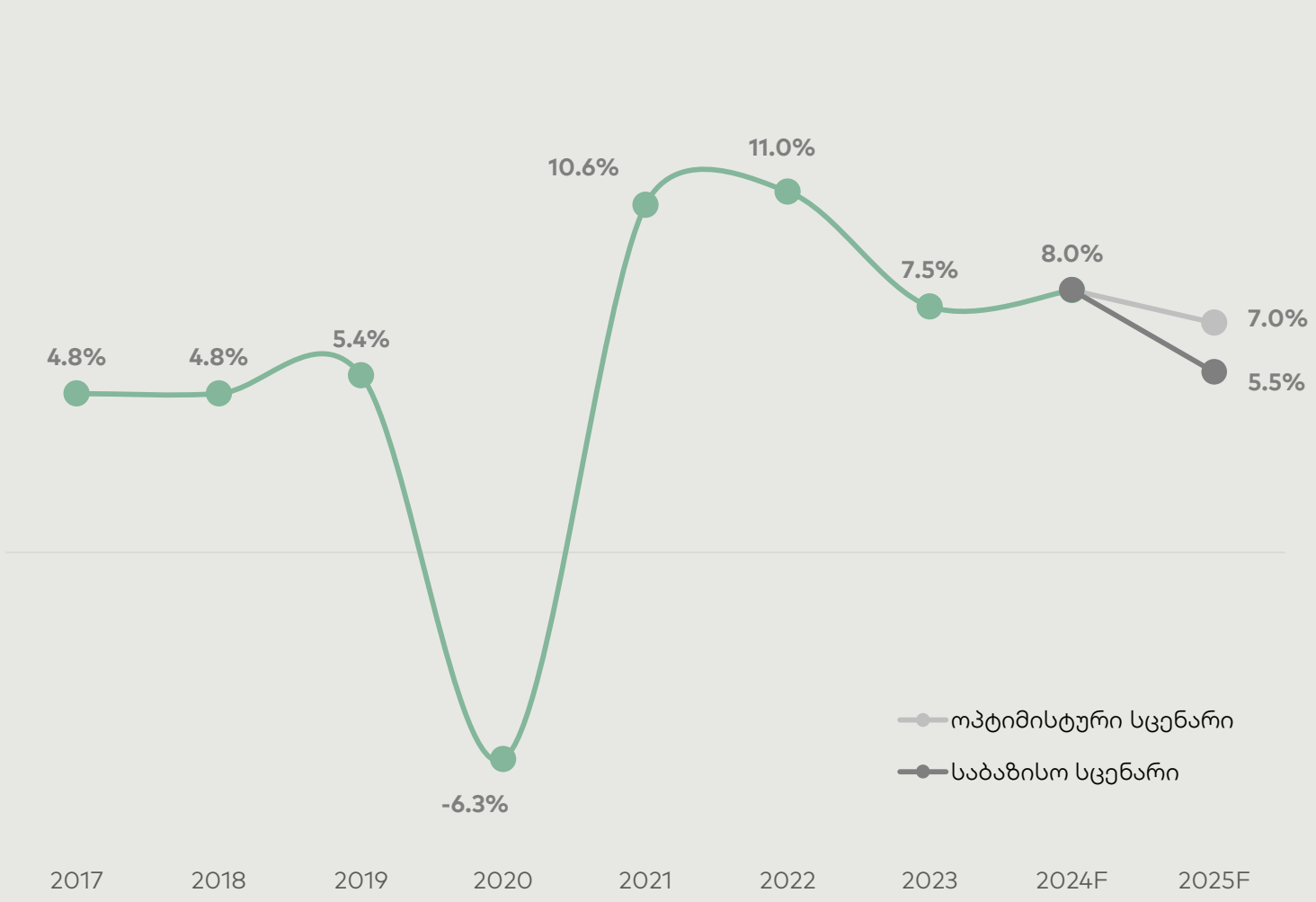

- 2022 წლის მე-2 ნახევრიდან მაღალი სავალუტო შემოდინებების ფონზე, სებ-მა სავალუტო რეზერვები შეავსო
- მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ დააჩქარა ფისკალური დეფიციტის კანდემიამდელ ღონებზე დაბრუნება
- 2022 წლიდან მთავრობის ვალის მშპ-თან ფარდობის მაჩვენებელი კანდემიამდელ ღონებზე დაბალია
- გონივრული მაკროეკონომიკური ჩარჩო საქართველოს ეკონომიკის ერთ-ერთი ძლიერი მხარეა და მისი შენარჩუნება და შემდგომი გაუმჯობესება მნიშვნელოვანია

პროგნოზები

ეკონომიკური განვითარების მოლავარაკების დაწყება კიდევ უფრო გააუმჯობესებს საქართველოს ეკონომიკური ზრდის პერსპექტივებს

ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი

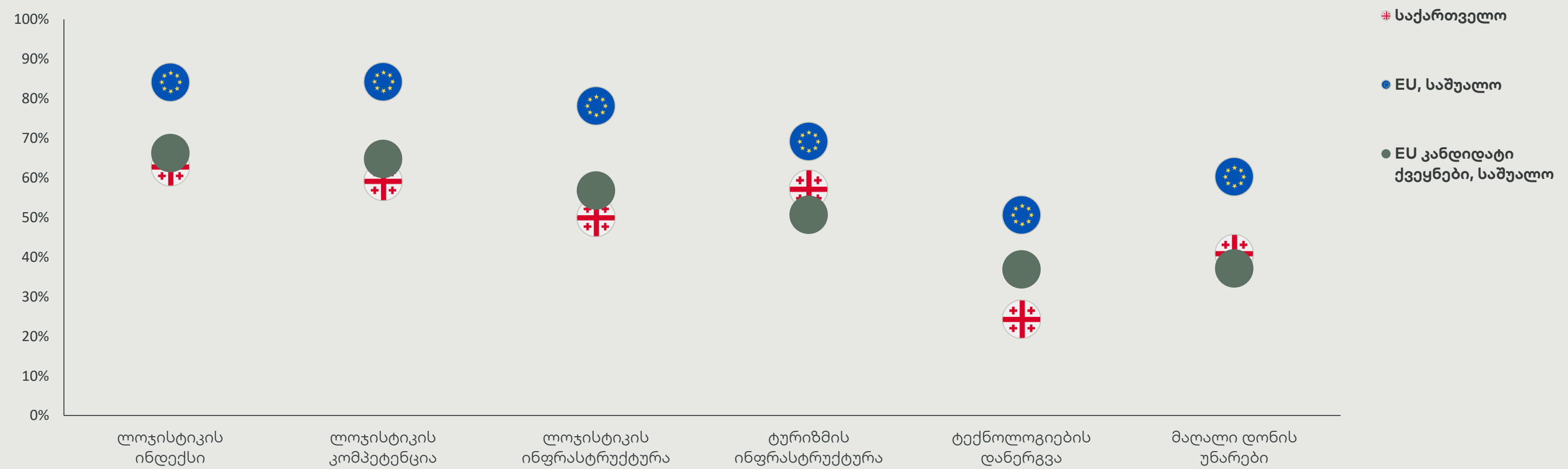
ძირითადი მაკრო ინდიკატორების 2024-25 წლის პროგნოზი

	2024 პროგნოზი	2025 პროგნოზი	
		საბაზისო	ოპტიმისტური
ეკონომიკური ზრდა	8.0%	5.5%	7.0%
ინფლაცია (საშუალო)	2.0%	4.2%	3.2%
1\$/ლარი	2.7	2.8	2.7
1€/ლარი	2.95	3.08	2.95

რეფორმები

ახალი შესაძლებლობების ასათვისებლად საჭირო რეფორმები

სტრუქტურული რეფორმების ინდიკატორები (პროცენტული რანჟირება გლობალურ შკალაზე)

წყარო: INSEAD, WB, World Economic Forum

საქტორული მიმოხილვა

შინაარსი

- FMCG საქტორი
- თბილისის უძრავი ქონების ბაზარი
- განათლების საქტორი
- ტურიზმის საქტორი

ბალა & თავართი
ვემსიო შესაძლებლობებს

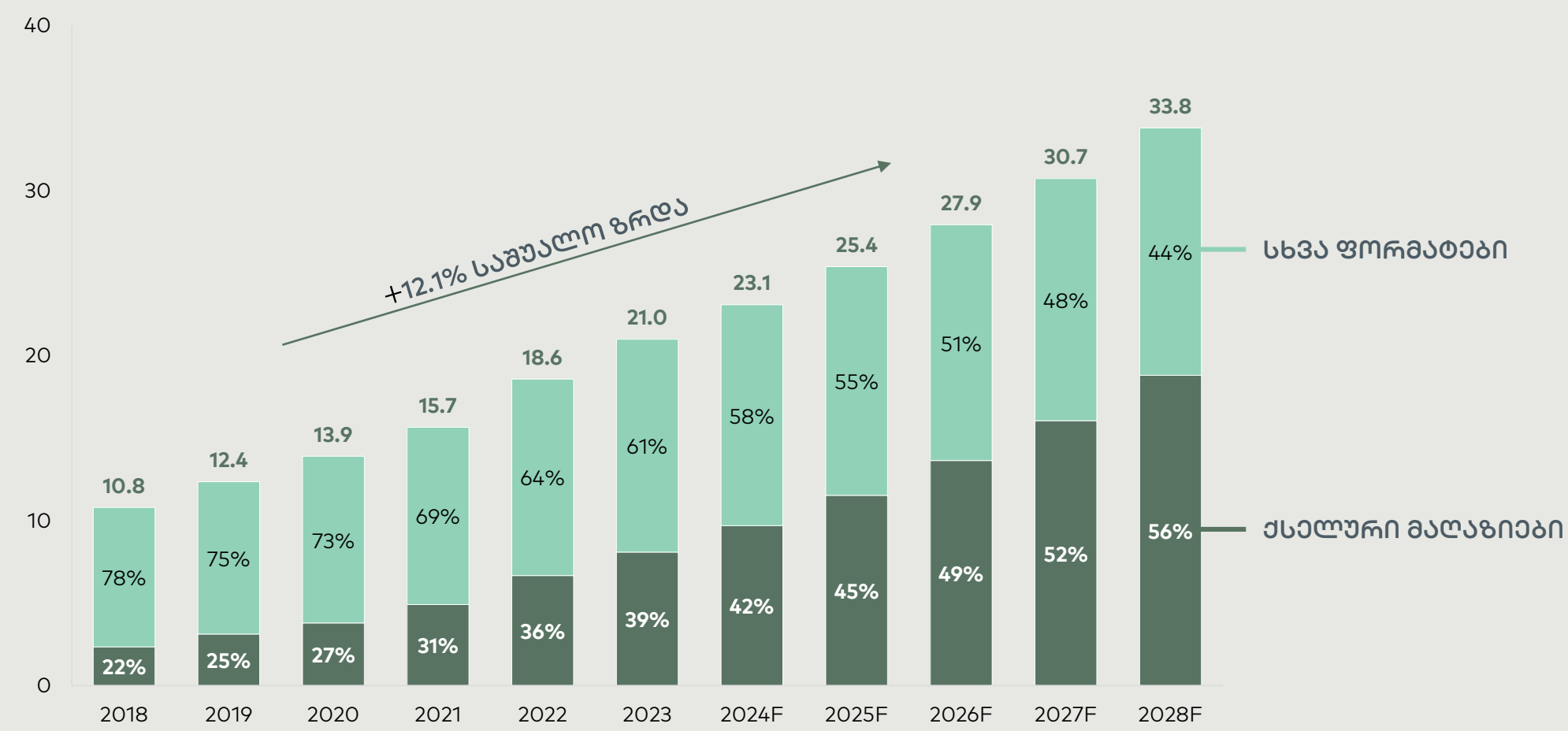
FMCG სექტორი

FMCG სექტორი

სექტორის ზრდის მთავარი განმავირობებელი ფაქტორი ბრენდული ქსელების სწრაფი ექსპანსიაა

FMCG სექტორის შემოსავლები სეგმენტების მიხედვით, მლრდ ლარი (დღგ-ს ჩათვლით)

ქსელური მაღაზიების შემოსავლები
2024 წლის 8 თვე

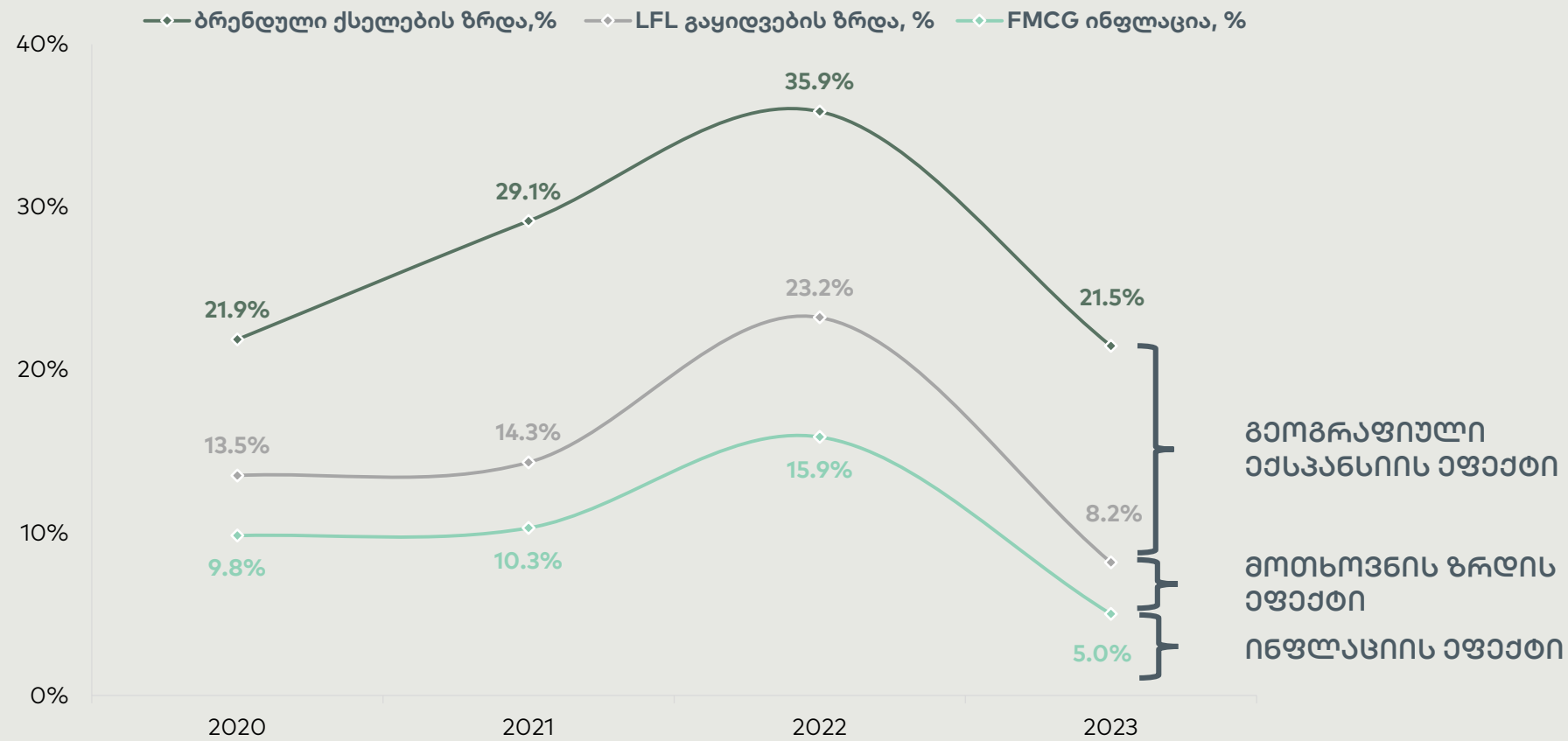

ბრენდული ქსელების წილი 22%-დან 39%-მდე გაიზარდა 2018-23 წლებში. ბრენდული ქსელების ბაზარი 18.4%-იან ზრდას გააგრძელებს 2023-28 წლებში, რაც საბაზრო წილის 56%-მდე ზრდას გამოიწვევს.

FMCG სექტორი

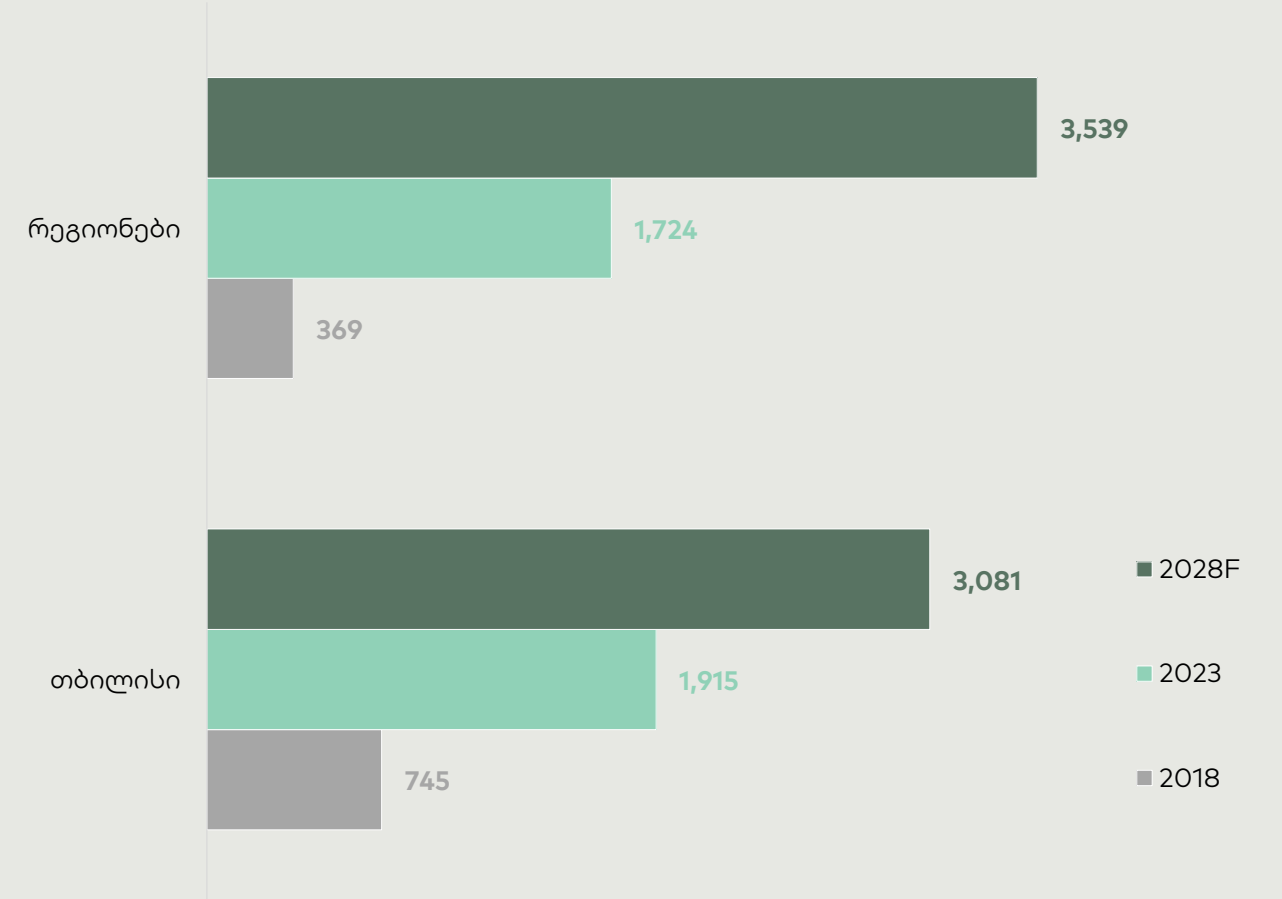
ბრენდული ქსელების ზრდა მეტნილად ახალი მალაზიების გახსნითაა განპირობებული

ბრენდული ქსელების შემოსავლების ზრდა ფაქტორების მიხედვით, %

ბრენდული ქსელების შემოსავლების ზრდას განაპირობებს: ინფლაცია, მოთხოვნის ზრდა და გეოგრაფიული ექსპანსია. ზრდაზე ყველაზე დიდი ეფექტი ახალი მალაზიების გახსნას ჰქონდა 2018-23 წლებში.

ქსელური მალაზიების რაოდენობა

ბაზრის არსებული ტენდენციებიდან გამომდინარე, 2028 წლამდე თბილისში დამატებით 1,100, ხოლო რეგიონებში 1,800 მალაზიის გახსნაა შესაძლებელი.

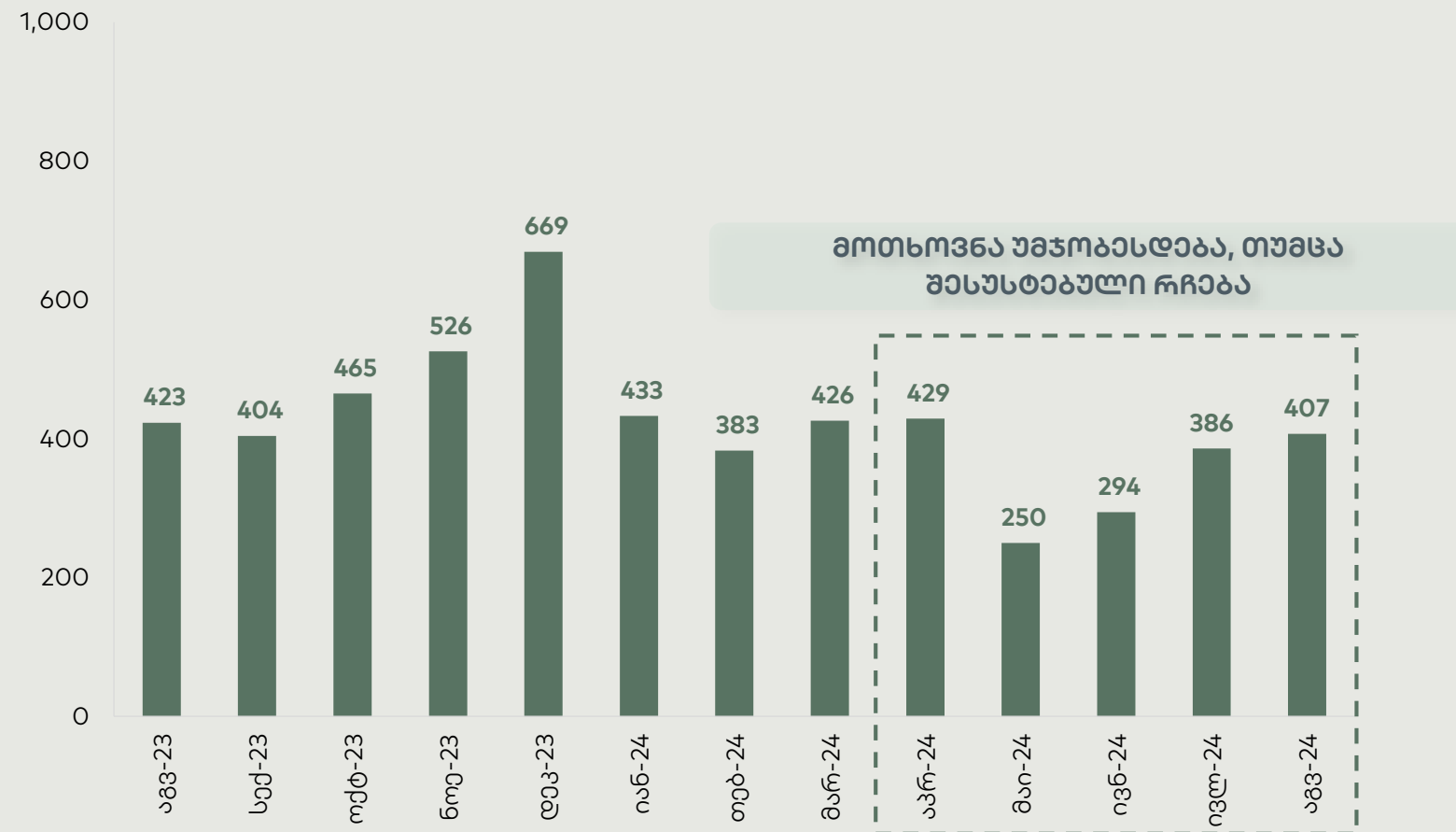
თბილისის უძრავი ქონების ბაზარი

თბილისის უძრავი ქონების ბაზარი

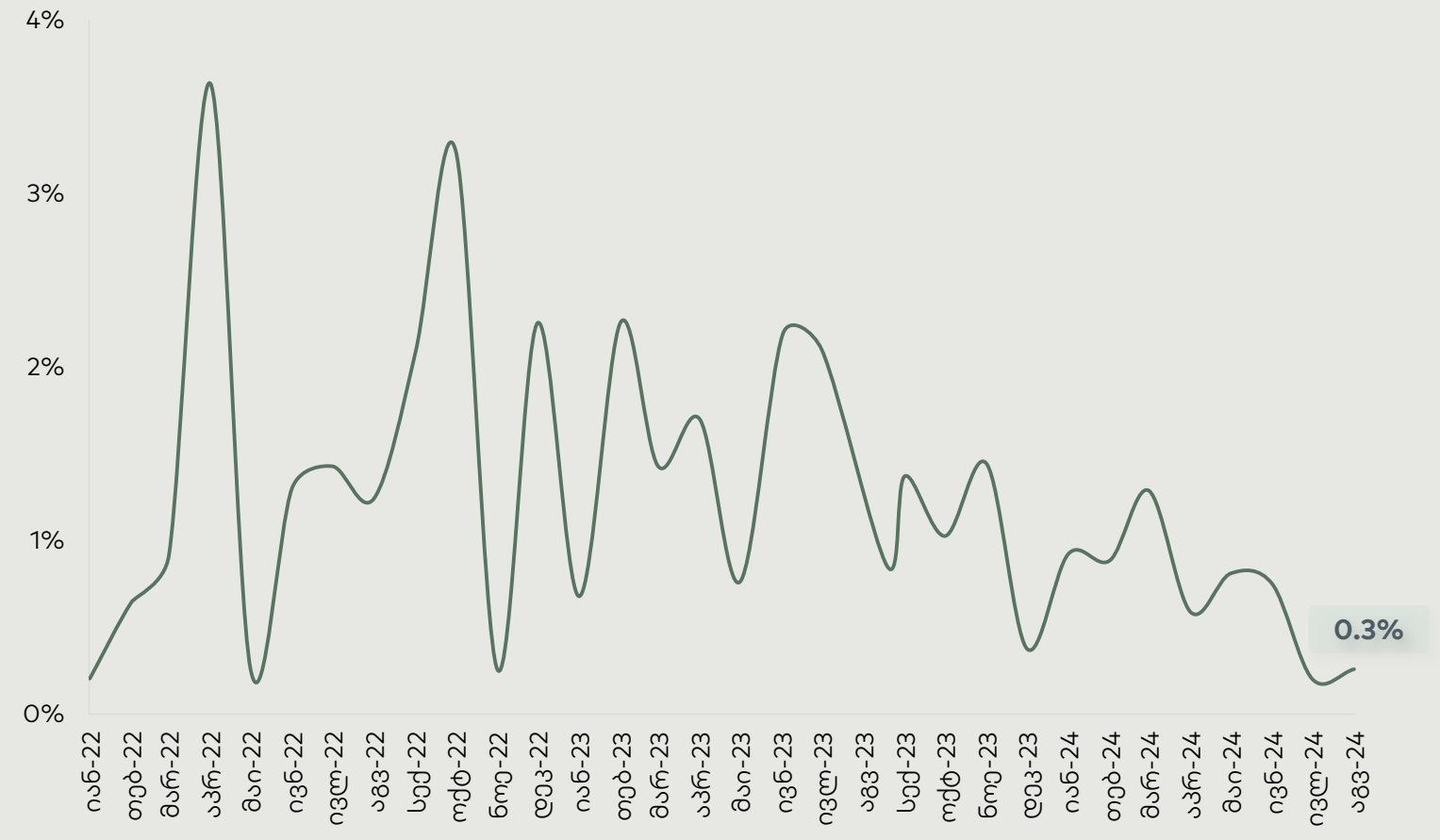
მაისიდან მოთხოვნა თანდათან უმჯობესდება, თუმცა შესუსტებული რჩება

თბილისში მიმდინარე პროექტებში გაყიდული ბინების რაოდენობა, შერჩეული დეველოპერების გამოკითხვა

2024 წლის მაისის შემდეგ, უძრავ ქონებაზე მოთხოვნა უმჯობესდება, თუმცა მაინც შესუსტებული რჩება წლის დასაწყისთან შედარებით.

პირველად ბაზარზე საცხოვრებელი უძრავი ქონების ფასის თვიური ცვლილება თბილისში, %

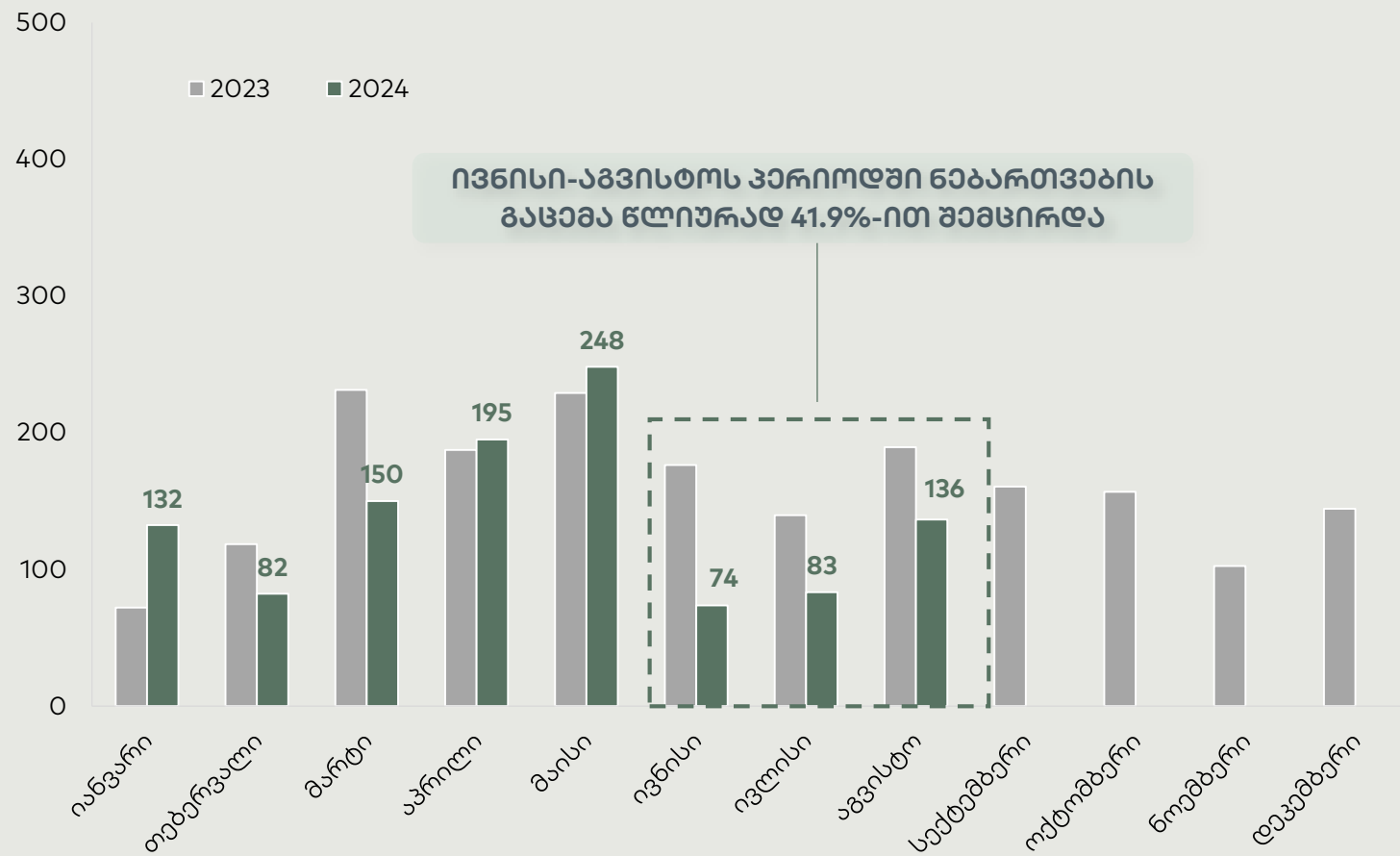

შესუსტებული მოთხოვნის შედეგად, უძრავი ქონების ფასების ზრდის ტემპი შენეულდა ბოლო თვეების განმავლობაში.

თბილისის უძრავი ქონების ბაზარი

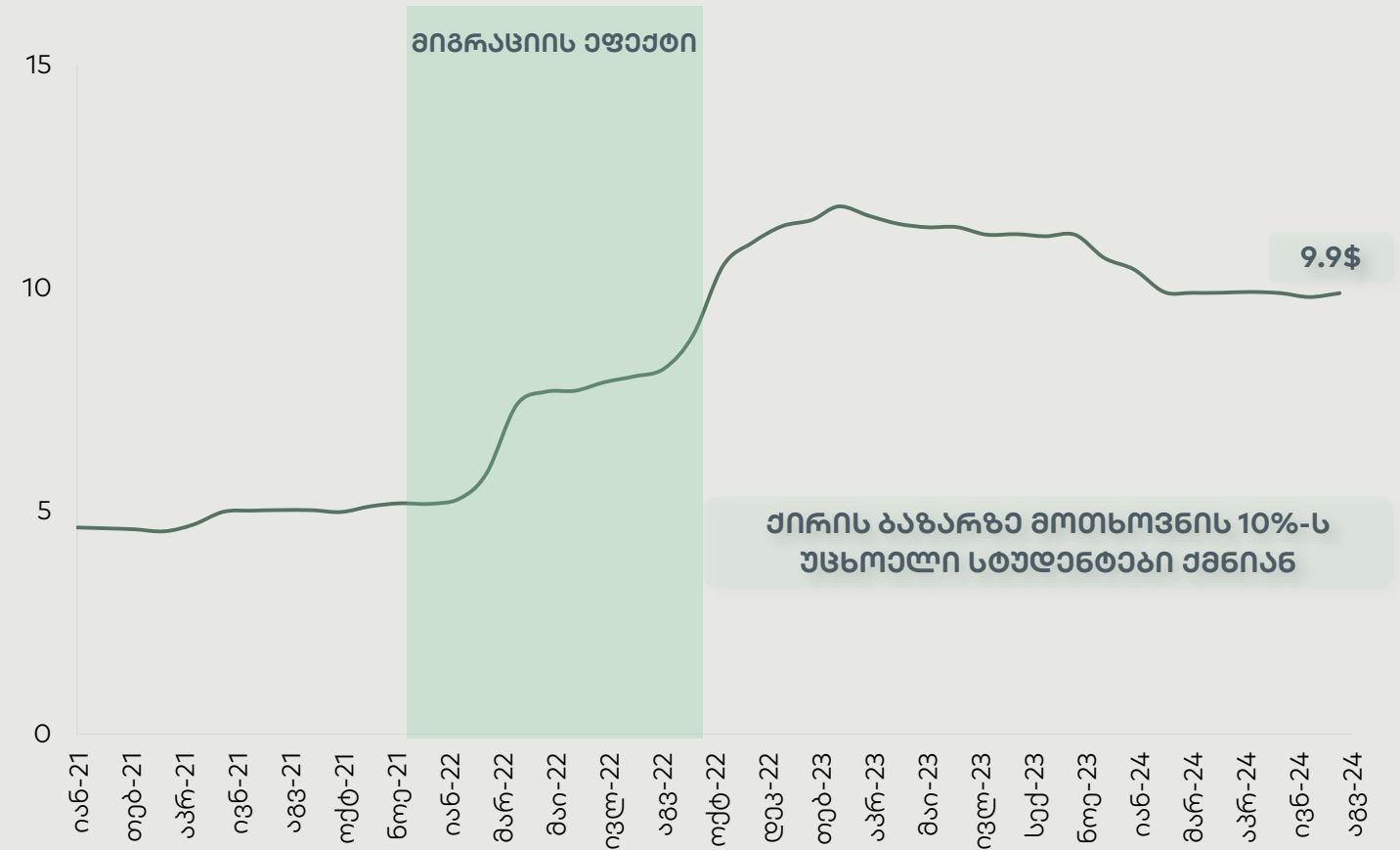
ივნისიდან შემცირდა ნებართვების გაცემა, ხოლო ქირა ახალ წონასწორულ ნაწილში დასტაბილურდა

თბილისში გაცემულ ნებართვებში გასაყიდი საცხოვრებელი ფართი თვეების მიხედვით, მლნ კვ.მ.

2024 წლის 8 თვეში ნებართვების გაცემა შემცირებულია 18.0%-ით და მსგავსი დინამიკა შენარჩუნდება 2024 წლის ბოლომდე, მოთხოვნის გაუმჯობესებამდე.

საცხოვრებელი უძრავი ქონების თვიური ქირა თბილისში, აშშ დოლარი/კვ.მ.

2023 წლის მეორე ნახევრიდან ქირებმა შემცირება დაიწყო და 2024 წლის აგვისტოში პიკთან შედარებით 17.2%-ითაა შემცირებული.

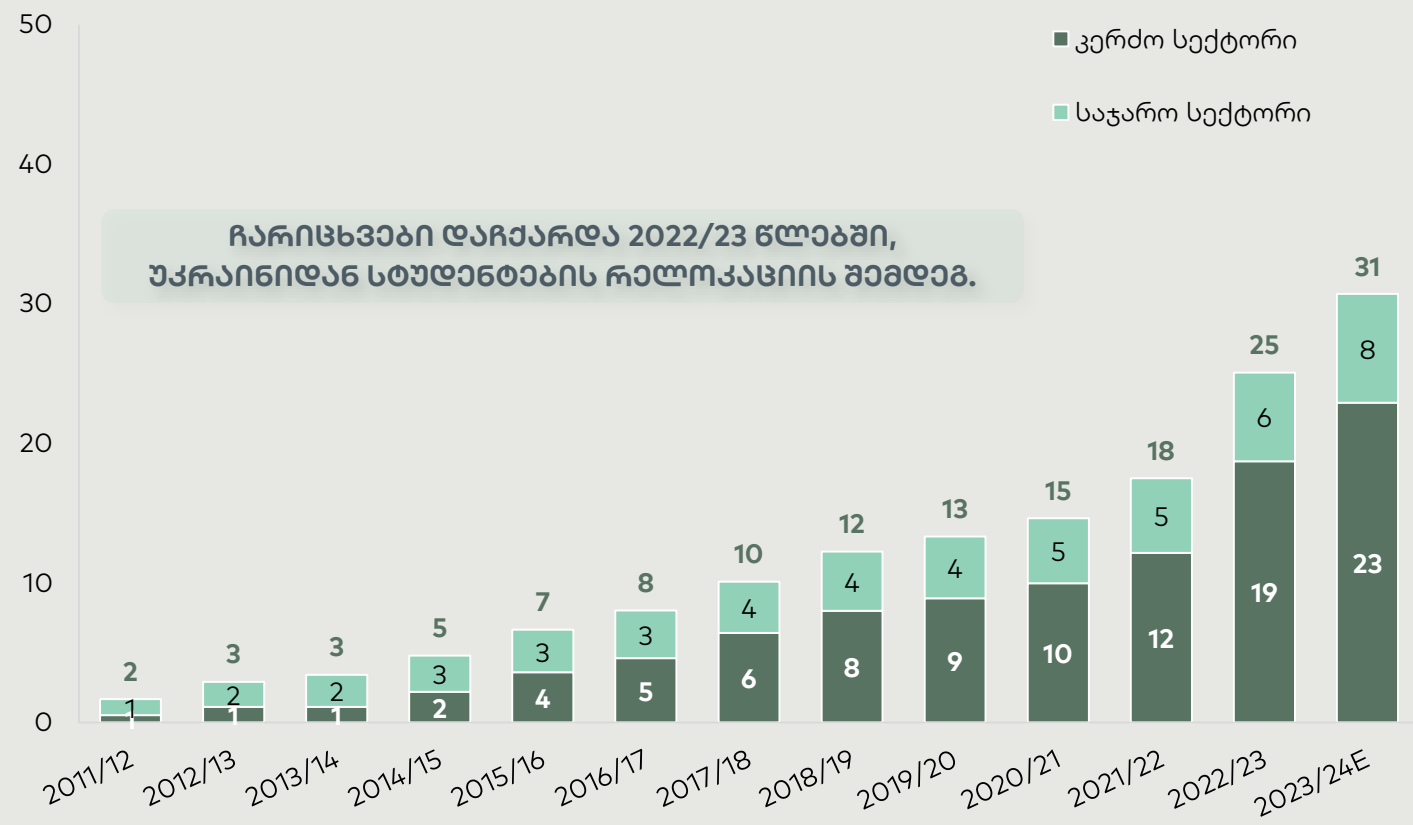
განათლების სექტორი

განათლების სექტორი

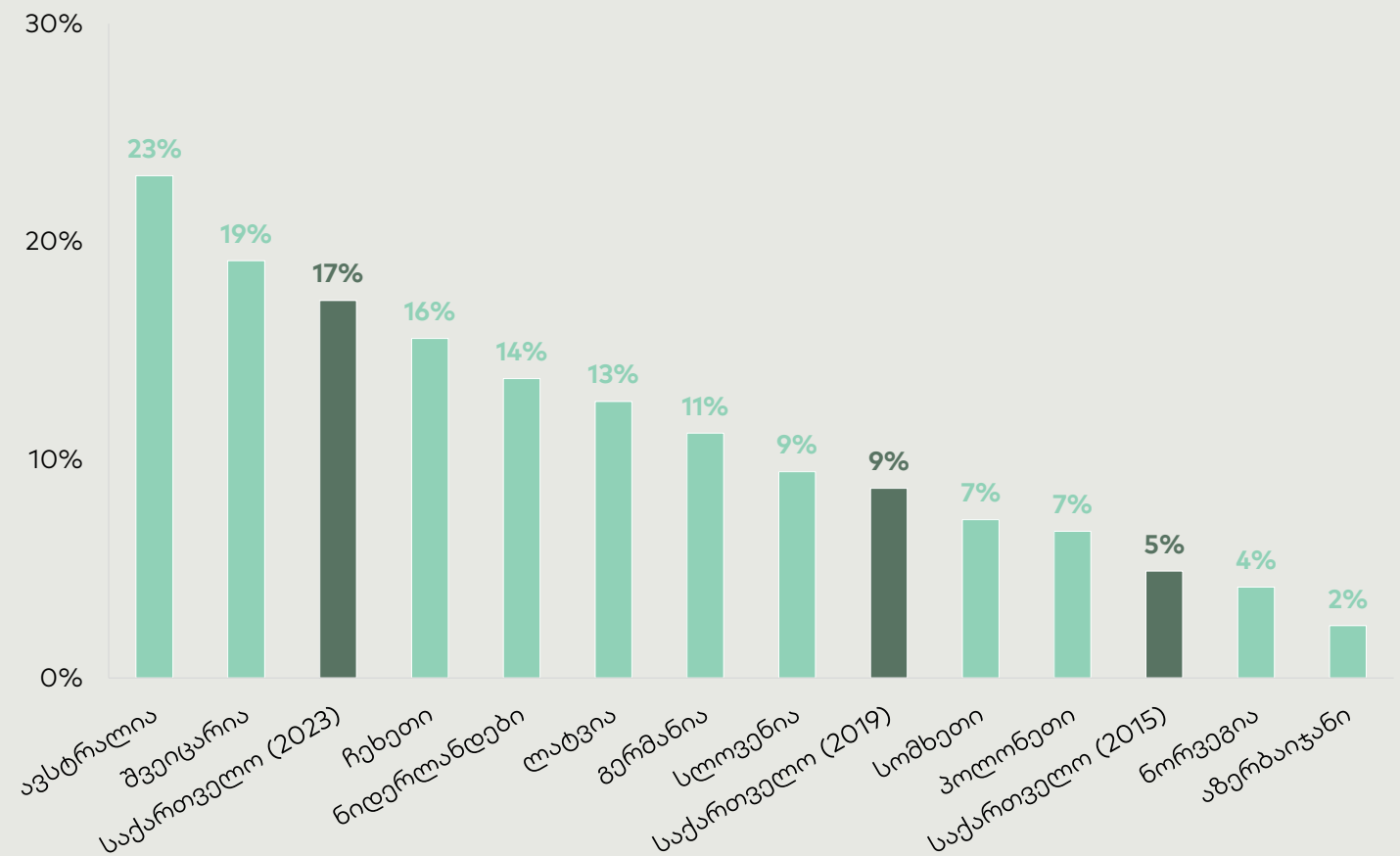
უცხოელი სტუდენტების რაოდენობა სწრაფად გაიზარდა ბოლო წლებში

უცხოელი სტუდენტების რაოდენობა საქართველოში სასწავლო წლის დასაწყისისთვის, '000

უცხოელი სტუდენტების უმრავლესობა კერძო უნივერსიტეტებში სწავლობს ჯანდაცვის სამაგისტრო პროგრამებზე.

უცხოელი სტუდენტების წილი უმაღლესი განათლების დაწესებულებებში, %

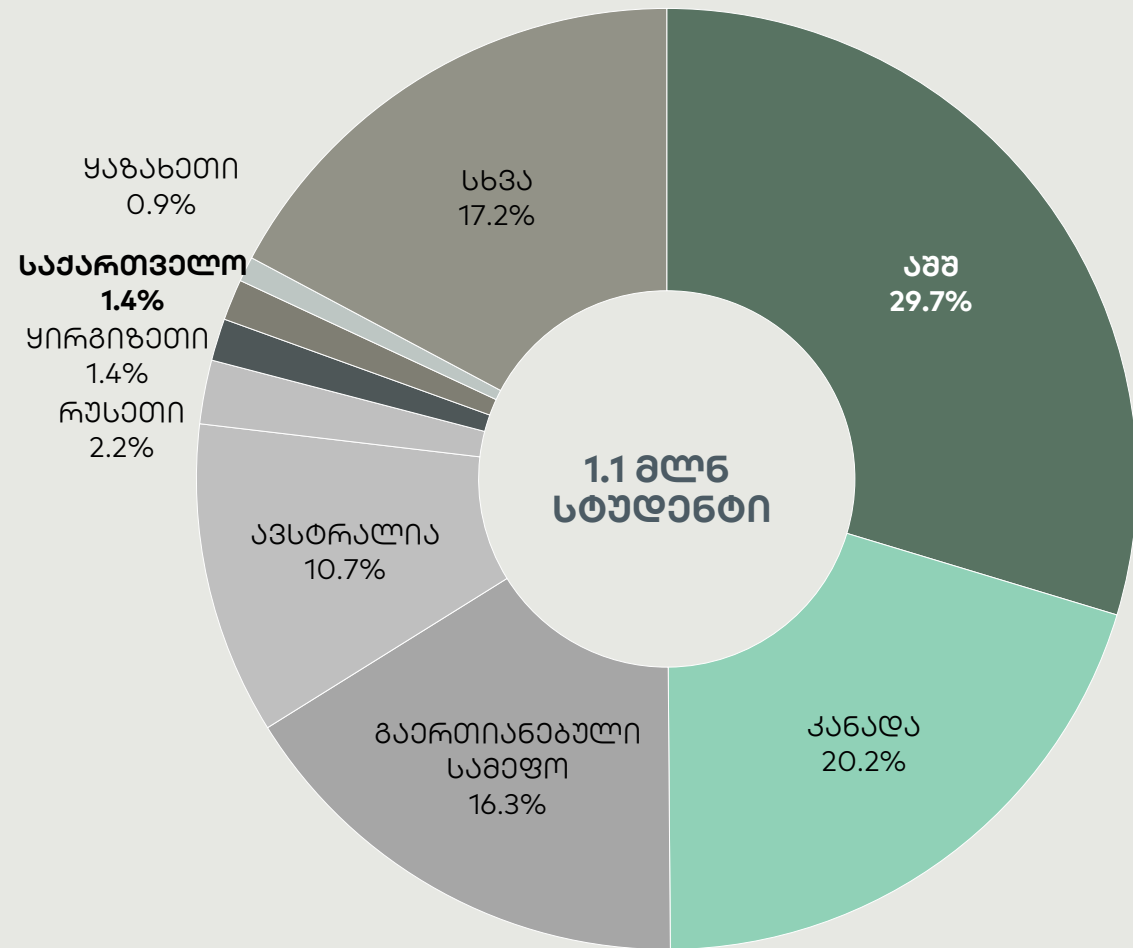

უცხოელი სტუდენტების 52.1% ინდოეთიდანაა, 8.7% იორდანიიდან, ხოლო 5.5% ისრაელიდან.

განათლების სექტორი

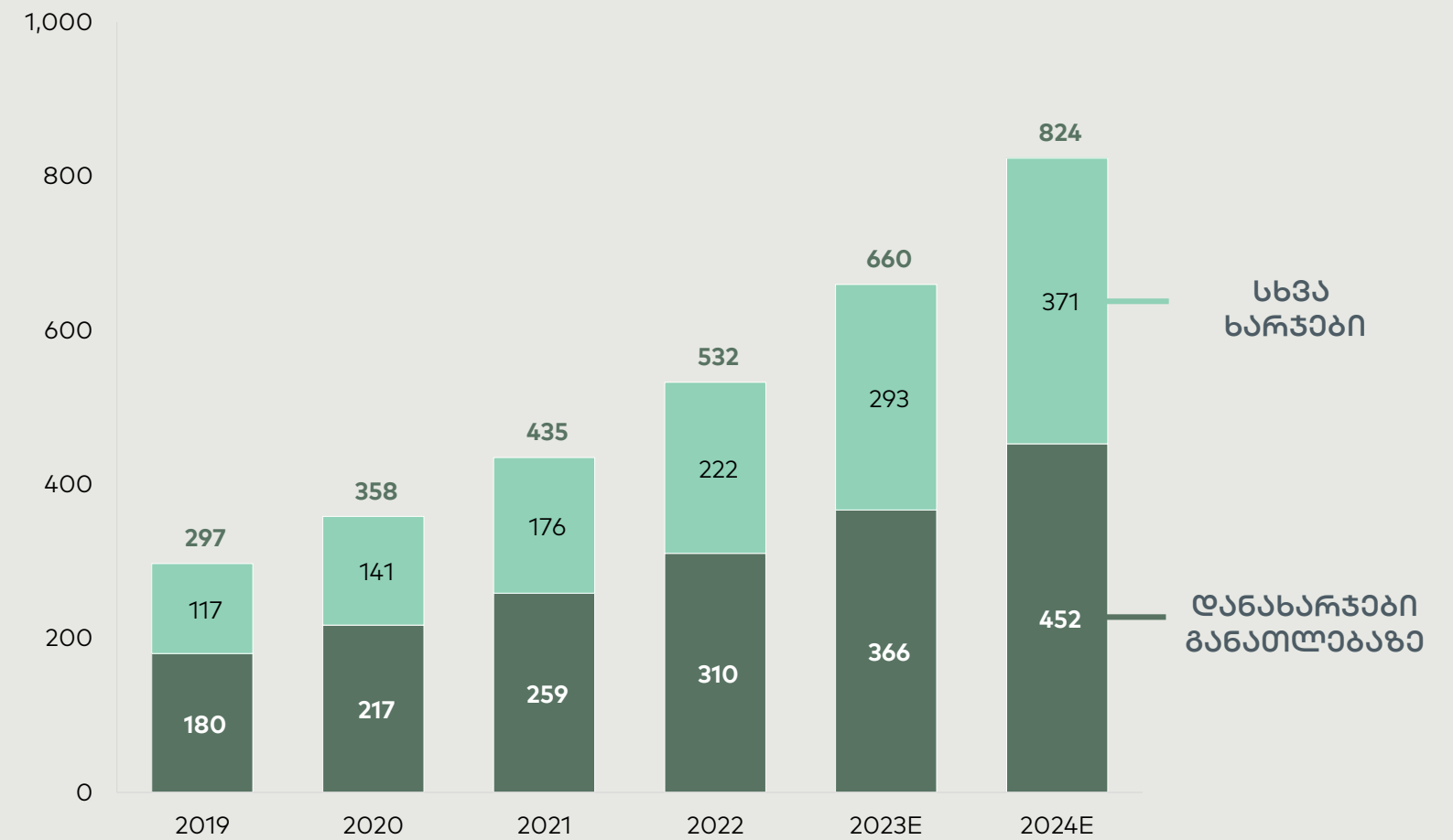
უცხოელი სტუდენტების დანახარჯები საქართველოში 800 მლნ ლარს გადააჭარბებს 2024 წელს

ინდოელი სტუდენტების განაწილება ქვეყნების მიხედვით, 2024

ინდოეთი საერთაშორისო სტუდენტების ბაზარზე ყველაზე მსხვილი ბაზარია ჩინეთთან ერთად. საქართველოს წილი ინდოელი სტუდენტების არჩეულ ქვეყნებს შორის 0.8%-დან 1.4%-მდე გაიზარდა 2018-23 წლებში.

უცხოელი სტუდენტების დანახარჯები საქართველოში, მლნ ლარი

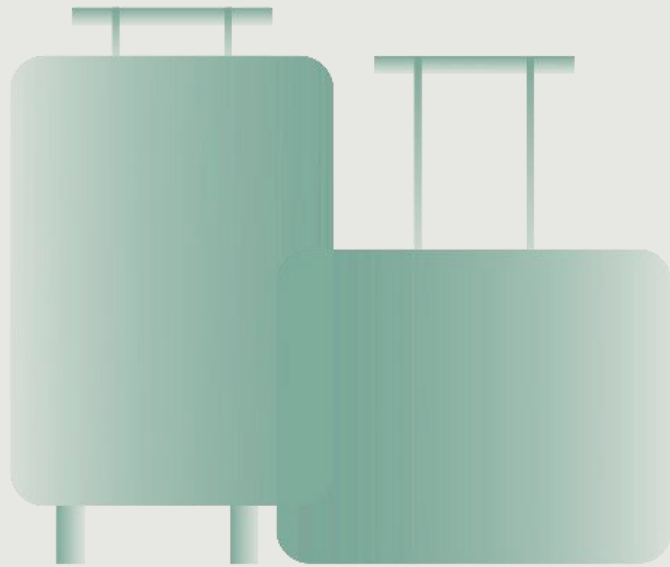
განათლებაში გადახდილი გადასახადების გარდა, საკმაოდ დიდია უცხოელი სტუდენტების მიერ განეული საყოფაცხოვრებო ხარჯებიც.

წყარო: ინდოეთის შინაგან საქმეთა სამინისტრო, საქსტატი, გალტ & თაგარტი

ბალა & თავართი
ვემნით შესაძლებლობებს

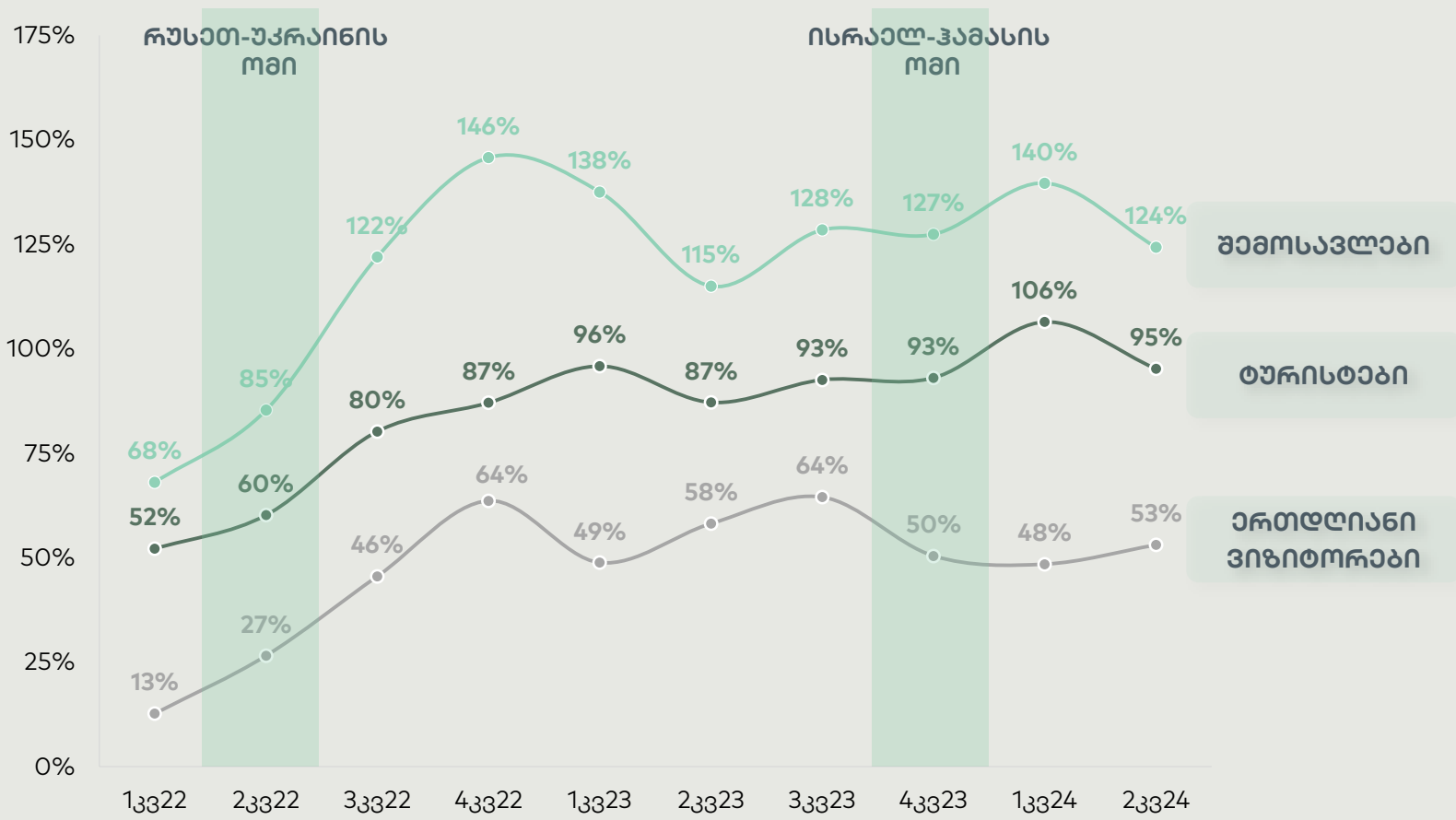
ტურიზმის სექტორი

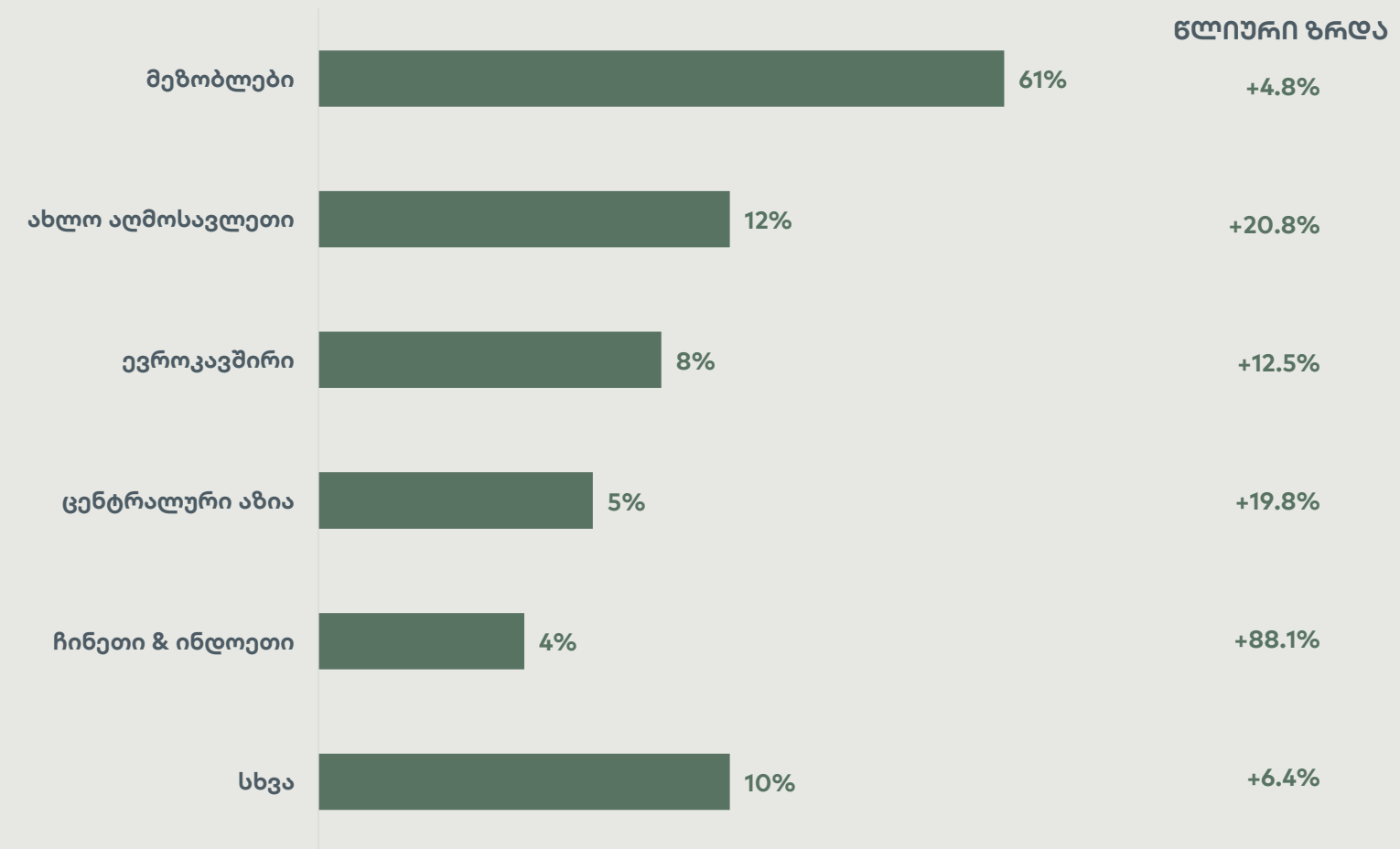
ტურიზმის სექტორი

ტურისტების რაოდენობა 2024 წლის I ნახევარში სრულად აღდგა

ტურიზმის აღდგენა 2019 წელთან შედარებით, %

ტურისტები რეგიონების მიხედვით, 2024 წლის I ნახევარი

მიუხედავად მეორე კვარტალში მცირე შესუსტებისა, ტურისტების რაოდენობა სრულად აღდგა 2024 წლის I ნახევარში.

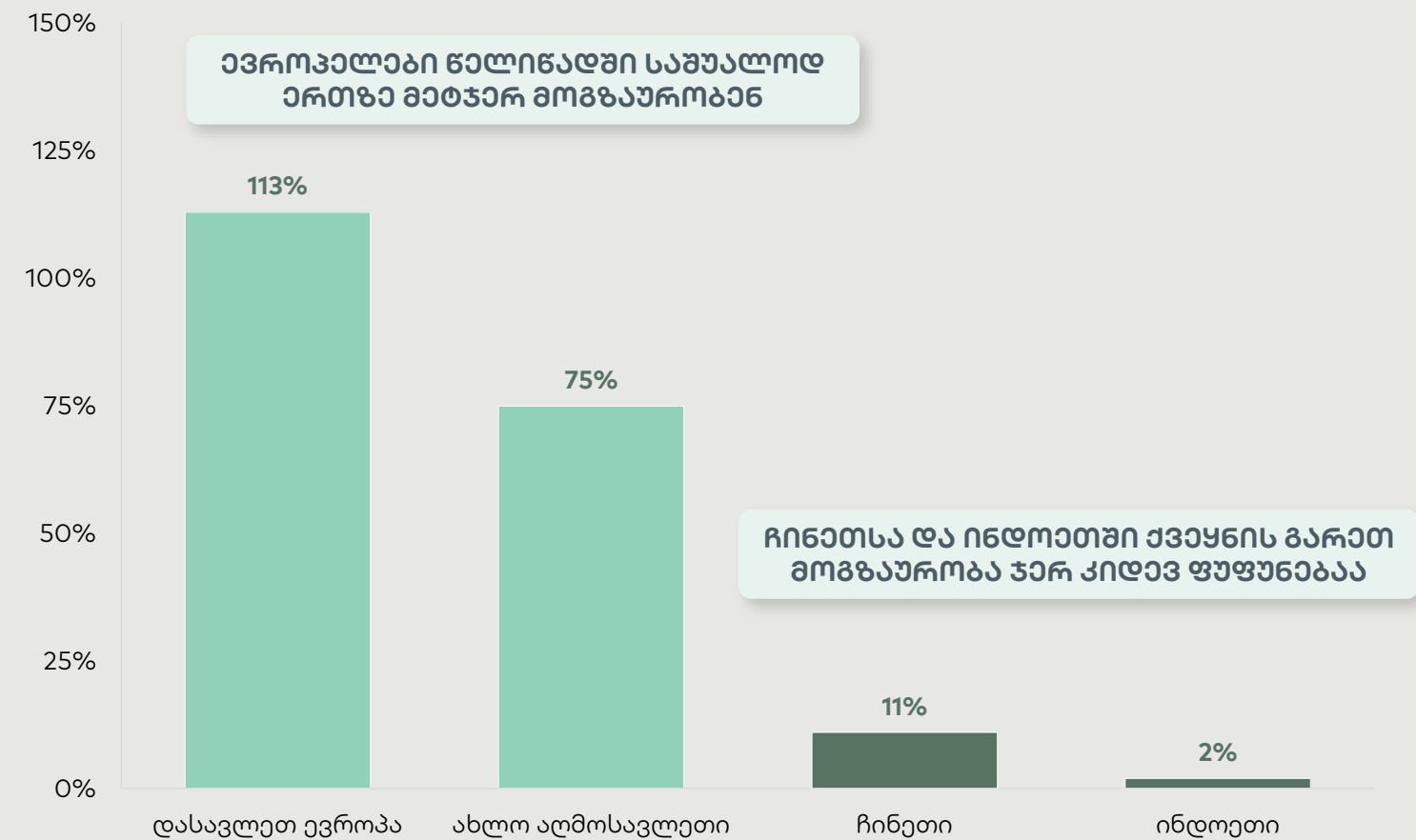
ტურისტების რაოდენობა გაიზარდა თითქმის ყველა არამეზობელი ქვეყნებიდან. თუმცა, ყველაზე სწრაფად მზარდი ბაზრები ინდოეთი და ჩინეთია.

წყარო: ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, ეროვნული ბანკი

ტურიზმის სექტორი

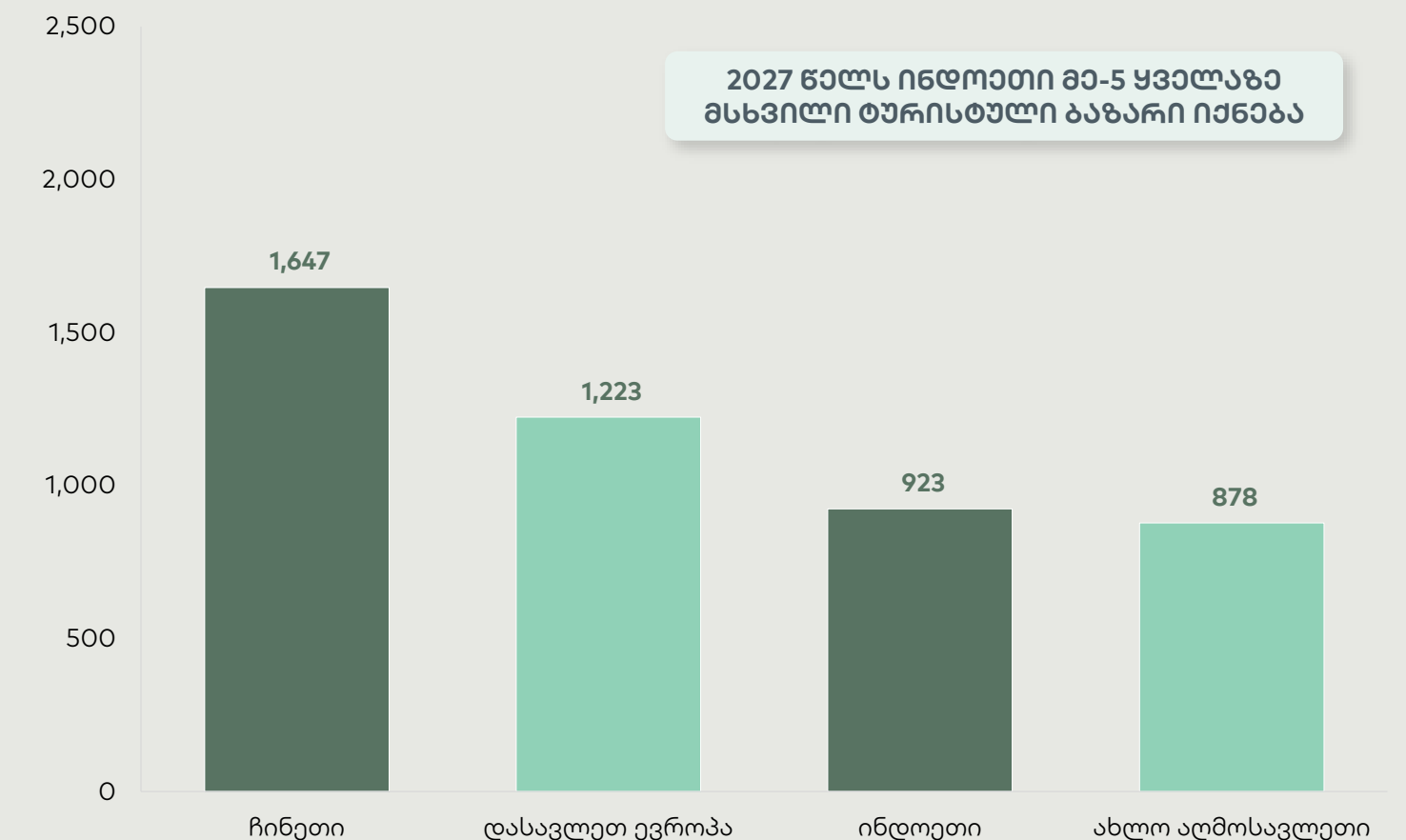
ევროპელი ყველაზე მეტს მოგზაურობენ, თუმცა აზიელი მოგზაურები ბევრს ხარჯავენ

მოსახლეობის წილი, რომელიც ქვეყნის გარეთ მოგზაურობს (ვიზიტების ფარდობა მოსახლეობის რაოდენობასთან, %)

დასავლეთ ევროპელები ყველაზე მეტს მოგზაურობენ, თუმცა განვითარებადი ქვეყნებიდან საზღვარგარეთ შედარებით შეძლებული ფენა ისვენებს.

ერთი მოგზაურობისას განხული ხარჯი, დოლარი

ჩინელი და ინდოელი ტურისტები მაღალი ხარჯვით გამოირჩევიან. საგულისხმოა, რომ საქართველოში ვიზიტზე საშუალო ხარჯი დაახლოებით 800 აშშ\$-ია.

კვლევების დეპარტამენტის უფროსი
ევა ბოჭორიშვილი
evabochorishvili@gt.ge

საერთო უკვლევების უფროსი
კახა სამყურაშვილი
ksamkurashvili@gt.ge

ბიზნის დეპარტამენტის უფროსი
ლაშა ქავთარაძე
lashakavtaradze@gt.ge

მისამართი:
 ალექსანდრე პუშკინის ქუჩა 3, თბილისი, 0105, საქართველო

ტელ: + (995) 32 2401 111

ელ. ფოსტა: research@gt.ge

მნიშვნელოვანი შეტყობინება

ეს დოკუმენტი არის სს "გალტ ენდ თაგარტი" ("Galt & Taggart"), რომელიც არის სს საქართველოს ბანკის ჯგუფის ("ჯგუფი") წევრი, საკუთრება და მომზადებულია Galt & Taggart-ის მიერ, მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებისთვის და მასში ნახსენები კომპანიებისგან დამოუკიდებლად. ეს დოკუმენტი არ წარმოადგენს რაიმეს ნაწილს და არ უნდა იქნას განხილული, როგორც შეთავაზება ან კლიენტების მოზიდვა ან მოწვევა რაიმე აქტივების ყიდვისთვის ან გაყიდვისთვის, ან გამოწერისთვის და ამ დოკუმენტის არცერთი ნაწილი არ ქმნის საფუძველს კონტრაქტისთვის ან ვალდებულებისთვის და არ შეიძლება განხილული იყოს, როგორც რეკომენდაცია რაიმე მსგავსი ქმედებისთვის.

Galt & Taggart-ის ან რომელიმე სხვა პირის მიერ არ მომხდარა რაიმე რწმუნების, გარანტიის ან ვალდებულების წარდგენა ან აღება, აშკარად გამოხატულის ან ნაგულისხმევის, და ამ დოკუმენტს არ აქვს პრეტენზია მასში არსებული ინფორმაციის უტყუარობაზე, სისწორეზე და ამომწურავობაზე (და იმაზე, რომ რაიმე ინფორმაცია არ არის გამოტოვებული ამ დოკუმენტიდან) და არ შეიძლება მასზე დაყრდნობა. ეს დოკუმენტი არ უნდა განიხილებოდეს, როგორც ბაზრების, ინდუსტრიების და/ან კომპანიების სრული აღწერა, რომლებიც მასში არის ნახსენები. ამ დოკუმენტის არცერთი ნაწილი არ წარმოადგენს სამართლებრივ, საინვესტიციო, ბიზნეს ან საგადასახადო რჩევას, წარსულის ან მომავლის მიმართ, Galt & Taggart-ის მხრიდან. Galt & Taggart-ი პასუხისმგებლობას არ იღებს ნებისმიერ ვალდებულებაზე რაიმე ზიანის ან ზარალის მიმართ, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას, პირდაპირ ან ირიბად, ამ დოკუმენტის ან მისი შინაარსის რაიმე გამოყენების შედეგად, ან რაიმენაირად უკავშირდებოდეს ამ დოკუმენტს, ან რაიმე ქმედების, ან უმოქმედობის შედეგად რომელიმე მხარის მიერ, ამ დოკუმენტის საფუძველზე. ინვესტიციები (ან მოკლევადიანი გარიგებები) განვითარებად ბაზრებზე დაკავშირებულია მნიშვნელოვან რისკთან და მერყეობასთან და შეიძლება არ იყოს ყველასთვის შესაფერისი.

ამ დოკუმენტის მიმღებმა პირებმა უნდა მიიღონ საკუთარი საინვესტიციო გადაწყვეტილებები, რომლებიც მათ მიაჩნიათ სწორად, მათ საკუთარ ამოცანებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე დაყრდნობით. ამ დოკუმენტში არსებული ინფორმაცია ექვემდებარება შემოწმებას, სრულყოფას და ცვლილებას შეტყობინების გარეშე და Galt & Taggart-ს არ აქვს რაიმე ვალდებულება ამ დოკუმენტში არსებული ინფორმაციის განახლების ან აქტუალურობის შენარჩუნების მიმართ. Galt & Taggart-ის მიერ არ გაცემულა რაიმე რწმუნება ან გარანტია, აშკარად გამოხატული ან ნაგულისხმევი ამ ინფორმაციის სისწორესთან და ამომწურავობასთან დაკავშირებით.

ამ დოკუმენტში მოწოდებული ინფორმაცია და გამოთქმული მოსაზრებები ემყარება ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომი იყო გამოცემის თარიღისთვის და წარმოადგენს მხოლოდ Galt & Taggart-ის შიდა კვლევის ნაწილს. მოსაზრებები, პროგნოზები და შეფასებები, რომლებიც მოცემულია მასში, მიღებულია მესამე მხარის წყაროებიდან, რომლებიც მიჩნეულია სანდოდ და კეთილსინდისიერად, და შეიძლება შეიცვალოს შეტყობინების გარეშე. მესამე მხარის პუბლიკაციები, კვლევები და გამოკითხვები ზოგადად აჩვენებს, რომ ამ დოკუმენტში მოცემული ინფორმაცია მიღებულია წყაროებიდან, რომლებიც მიჩნეულია სანდოდ, მაგრამ არ არსებობს ამ მონაცემების სისწორის და ამომწურავობის გარანტია.00